

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

50
ПАРА
(ДИНАРА)
1952

Година XXVIII

БРОЈ 799

22. април 1967.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Дан
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ ВЕКОБЕ

СУРОВИ ГЕНЕРАЛ

Кад је 11. маја 1625. године аустријски генерал Адам Херберштоф победио код Франкенбурга војску побуњених сељака приморао је 16 вођа устанка да се по-

деле у две групе и да се коцкају за живот. Победнике у тој коцкарској игри пустио је на слободу а побеђене је — обесио.

ПЕХАР ЗА САЛАТУ

Девисов куп, највећи спортски трофеј у тенису, у ствари је посуда за салату од сребра и кристала тешка преко шест килограма. Амерички државни секретар Двајт Девис намеравао

је да је поклони својој жени за годишњицу брака. Међутим, њој се посуда није свидела. Двајт Девис ју је приложио као трофеј за један тениски турнир.

ЛАКОМОСТ

Као што су забележили хроничари, енглески владар Џорџ II спадио је очеву опоручу да би

после тог чина тврдио да његовој сестри не припада ништа од огромне заоставштине. Али, далековиди отац лакомог Џорџа II оставио је копију опоруче код једног свог поверљивог човека. Нови енглески владар ипак се снашао: помоћу мита дошао је и до копије тастамента и уништио и тај доказ о очевој последњој вољи.

У ОВОМ БРОЈУ:

ТАЈНИ АГЕНТ С БУЛЕВАРА РАСПАЈ
ЧОВЕК У АТОМСКОМ РЕАКТОРУ
ШАРЕНА ВРТЕШКА
САМ НА МОРУ
ДВА КОНКУРСА
БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ
ШАХ
АНЕГДОТЕ
СПОРТ
ПИСМА ЧИТАЛАЦА
ЦРТИЦЕ ИЗ БИОЛОГИЈЕ

МУЗИЧАР ИЗ ТАГАУНГА

— Бурманска љрича —

У давна времена у граду Тагаунгу живео је неки човек са сином јединцем. Дечак се звао Маунг Пон. Кад је мало порастао, отац је требало да одлучи којим ће се занимањем бавити његов син.

— Од свих мојих предака ниједан није био музичар — размишљао је отац. — И зато ће мој син бити велики свирач на харфи и донеће славу свима нама.

Он оде у варош и купи Маунг Пону лепу харфу са сребрним жицама и нагоди се са најбољим музичарем из Тагаунга да му подучава сына.

Дечак је сваког дана одлазио са харфом у кућу учитеља. Али Маунг Пон није показивао неки смисао за свирање на харфи. Учитељ га је стрпљиво упућивао у вештину свирања, али дечак је био врло неспретан и готово би увек покидао неку жицу.

Сваке недеље отац је куповао нове и јаче жице за харфу. Учитељ је и даље савесно објашњавао, али Маунг Пон никако није могао да схвати да је харфа врло осетљива инструмент; и даље је својим неспретним прстима, кидао жице.

Најзад је и учитељу досадило и он је изјавио оцу да дечак никада неће научити да свира на харфи. Али, отац је све више плаћао за часове, тако да је стрпљиви човек поново покушавао.

Прошле су године. Најзад је стари учитељ умро. Отац Маунг Пона нашао је другог

учитеља, али његов син, сада већ млади човек још није научио да свира на харфи. Једног дана умро је и отац, али његова је жена поштујући аманет мужа, наставила да купује жице за сина. Маунг Пон се већ оженио и имао је седморо деце. Они су порасли, оженили се и добили де-

цу. Маунг Пон зашао је већ дубоко у године, али је и даље узимао часове из харфе од учитеља који су сада били млађи од њега. С времена на време он би говорио да његов инструмент није добар и одлазио би у град да купи нову харфу. Тако је једног дана, леже-

ћи смртно болестан у постељи, са харфом испод главе, остарели и оронули Маунг Пон умро. Временом, људи из Тагаунга су га заборавили. Његове старе харфе налазиле су се по кућама његових синова и унука.

Прошле су многе године. Једног дана, неки од потомака Маунг Пона нашао је у углу своје куће стару харфу и запитао:

— Како се десило да имамо ову стару ствар?

Нађоше се неки рођаци који му одговорише:

— Прича се да је давно живео неки наш предак, по имену... мислимо Маунг Пон или тако некако. Он је свирао на харфи. Прича се да је био велики уметник.

О овоме су чули и многи други рођаци. И већина од њих је у својим кућама налазила старе харфе. Отада су сви почели са највећим поштовањем да говоре о Маунг Пону, који је био њихов предак, као највећем свирачу на харфи.

И тако је после деведесет седам година Маунг Пон ипак испунио надања свог оца.

ВРАБАЦ — СВЕТСКИ ПУТНИК

Тројица египатских студената ухватили су у Александрији врапца за кога су касније открили да је долетео из Москва.

Врабац — светски путник био је прстенован и на плочици везаној за једну његову ногу студенти су прочитали да је на своје далеко путовање птица кренула из једног московског научноистраживачког института.

АНЕГДОТЕ

МАЛА РАЗЛИКА

Један композитор, почетник, замолио је Моцарта да му покаже како ће компоновати симфонију.

— Ви сте сувише млади — одговорио му је Моцарт. Боље би било да почнете са баладом...

Увређен овим одговором младић је рекао:

— Па ви нисте имали више од десет година када сте стварали своје прве симфоније.

— То је сасвим тачно. — признаде Моцарт, али с том разликом што ја никог нисам питао како се то ради.

ПРЕВАРИО СЕ...

Када је двадесетогодишњи Чарли Чаплин затражио од једне установе за разоноду у Лондону, која је ангажовала најбоље комичаре тога времена, да и њега уврсти у екипу и да му неку улогу, директор програма га је одбио овим речима:

— Потражите неку бољу професију. Очигледно, ви нећете успети никога да насмејете.

ДИВАН СТАРЧИЋ

Енглески књижевник Сомерсет Мом, који је пре неколико година умро у дубокој старости, ступио је једном у чекаоницу железничке станице у Минхену где се налазио на пропутању у разговор с неком америчком туристичком. Његов секретар и нераздвојни пратилац М. Серл извинио се и отишао да види шта је с пртљагом. Кад се вратио, захваљно је госпођи што је била тако љубазна да забавља његовог пријатеља.

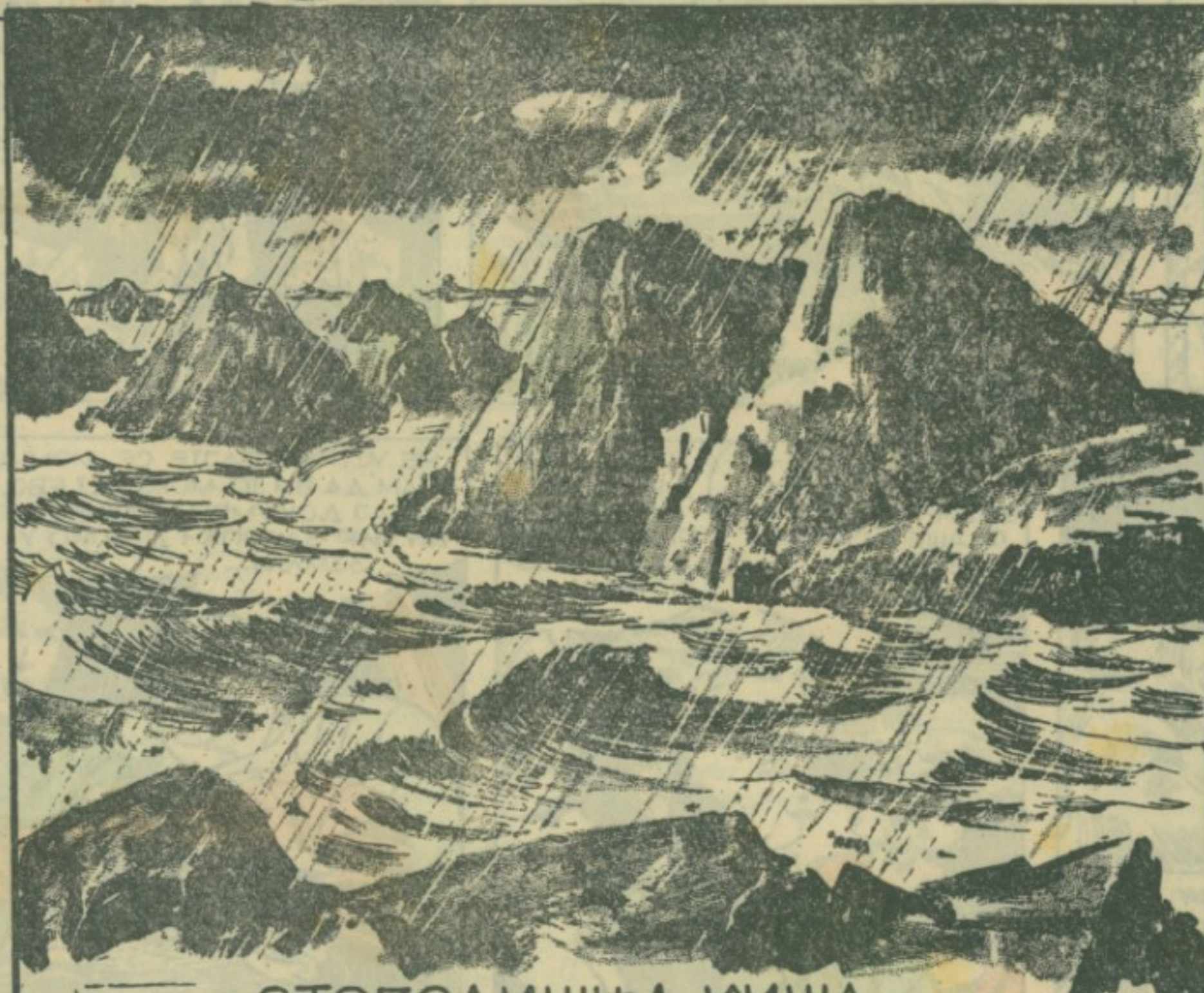
— О, чинило ми је велико задовољство — рекла је она смејући се. Затим је тише додала. — Заиста диван старчић. Знате шта каже — да је Сомерсет Мом.

Ripley's Веровали или не!

ТИБЕТАНСКЕ МЕДАЉЕ

НАЦИЈЕНЕ СУ ОД ЦРВЕНЕ ИЛОВАЦЕ ПОМЕШАНЕ С ПРАХОМ ОД КОСТИЈУ ПРЕМИНУЛИХ ТИБЕТАНСКИХ КАЛУЂЕРА

СТОГОДИШЊА КИША

МИЛИОНИМА ГОДИНА ИЗНАД ЗЕМЉЕ ЈЕ СТАЈАО ОГРОМАН ЈЕДИНСТВЕН ЦРН ОБЛАК КАД СЕ РАСТОПЛЕНО СТЕЊЕ НА ЗЕМЉИНОЈ ПОВРШИНИ ОХЛАДИЛО, ИЗ ОБЛАКА СЕ ИЗЛИЛА КИША КОЈА ЈЕ ПАДАЛА 100 ГОДИНА И КОЈА ЈЕ СТВОРИЛА ОКЕАНЕ

КАМИЛИН МАУЗОЛЕЈ

У ТИБИ (ИНДИЈА) ПОДИГНУТ ЈЕ НАД ГРОБОМ КАМИЛЕ ЗВАНЕ 'МЕЛУ' КОЈА ЈЕ НОСЕКИ НА ЛЕЂИМА БИСАРЕ, ИШЛА ОД ВРАТА ДО ВРАТА ПРИКУПЛАЈУКИ ПИРИНАЧ И ПШЕНИЦУ ЗА СИРОМАШНЕ

2 ДРВЕТА

ИЗРАСЛА СУ ИЗ БЕТОНСКОГ КРОВА НА КУЉИ ОДЕЛИЈЕ ЕЛС-ТОН ИЗ ЧИКАГА

РИБА С БУКТИЊОМ

АПТОЛОПС КАТОРТРОП ИЗ ИНДИЈСКОГ ОКЕАНА ОСВЕЉАВА СЕБИ ПУТ У ТАМНИМ ДУВИНАМА МОРА ПОМОЋУ КОЛОНИЈЕ СВЕТЛЕКИХ БАКТЕРИЈА КОЈЕ ИМА ИСПОД САМИХ ОЧИЈУ

ДР МАРИЈАНО ГАЛВЕЗ

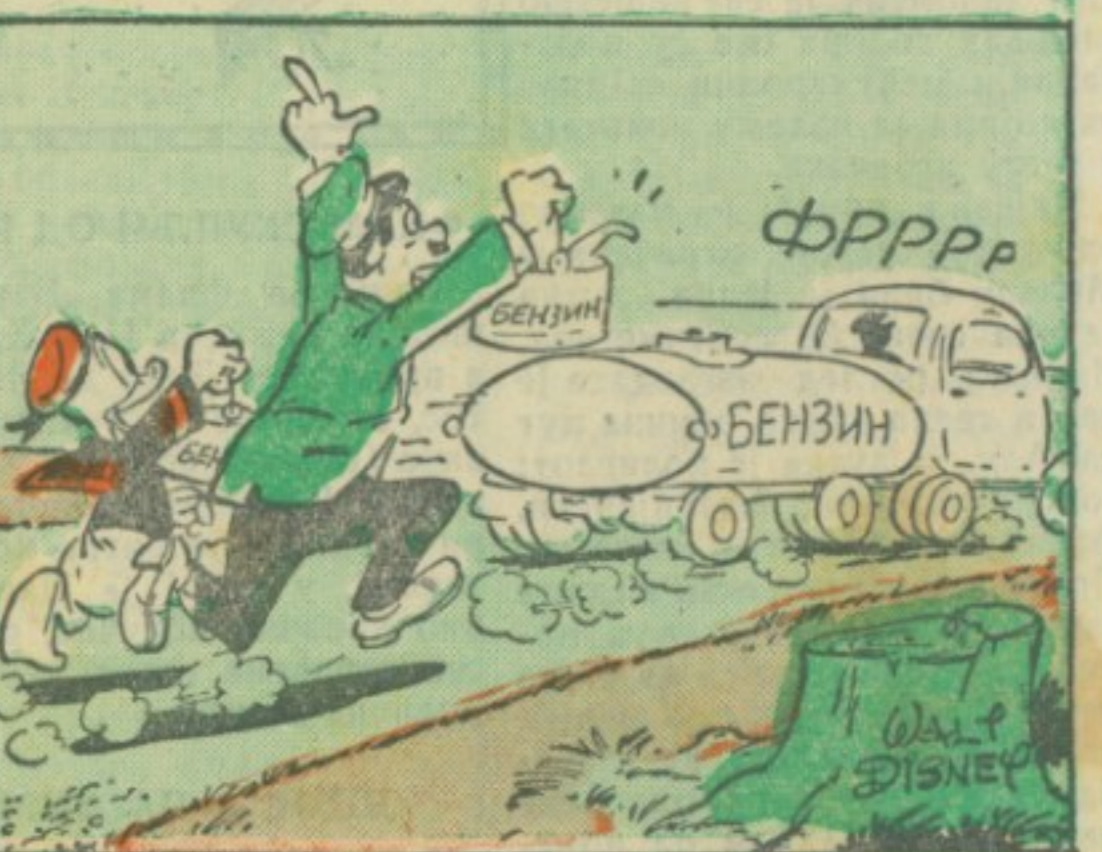
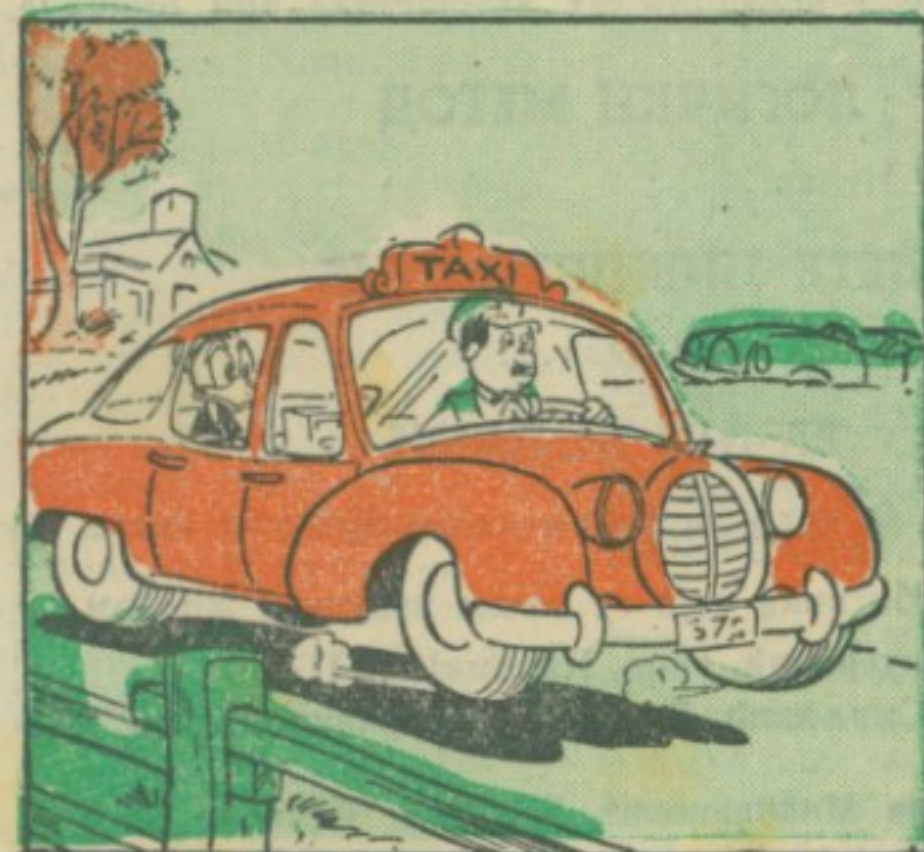
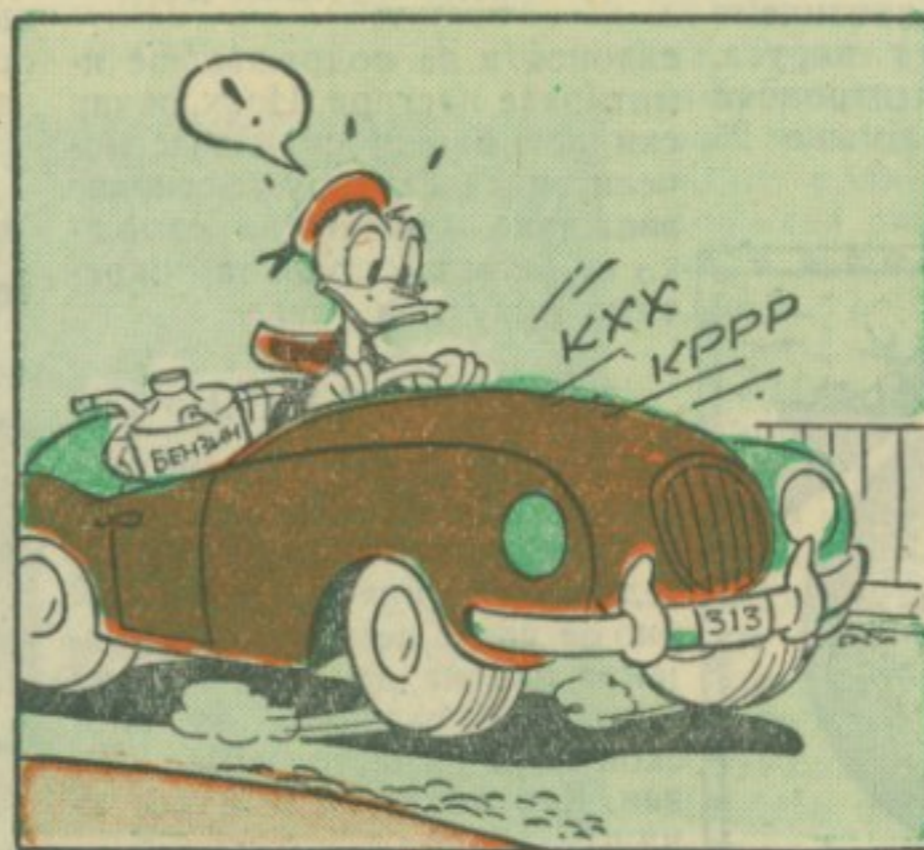
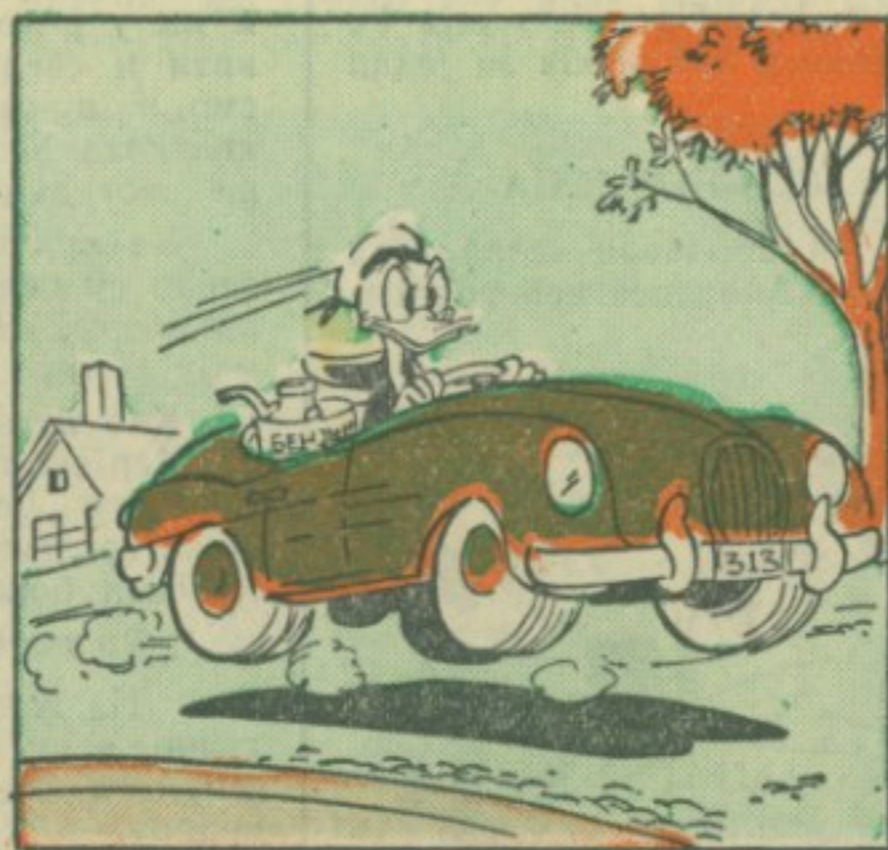
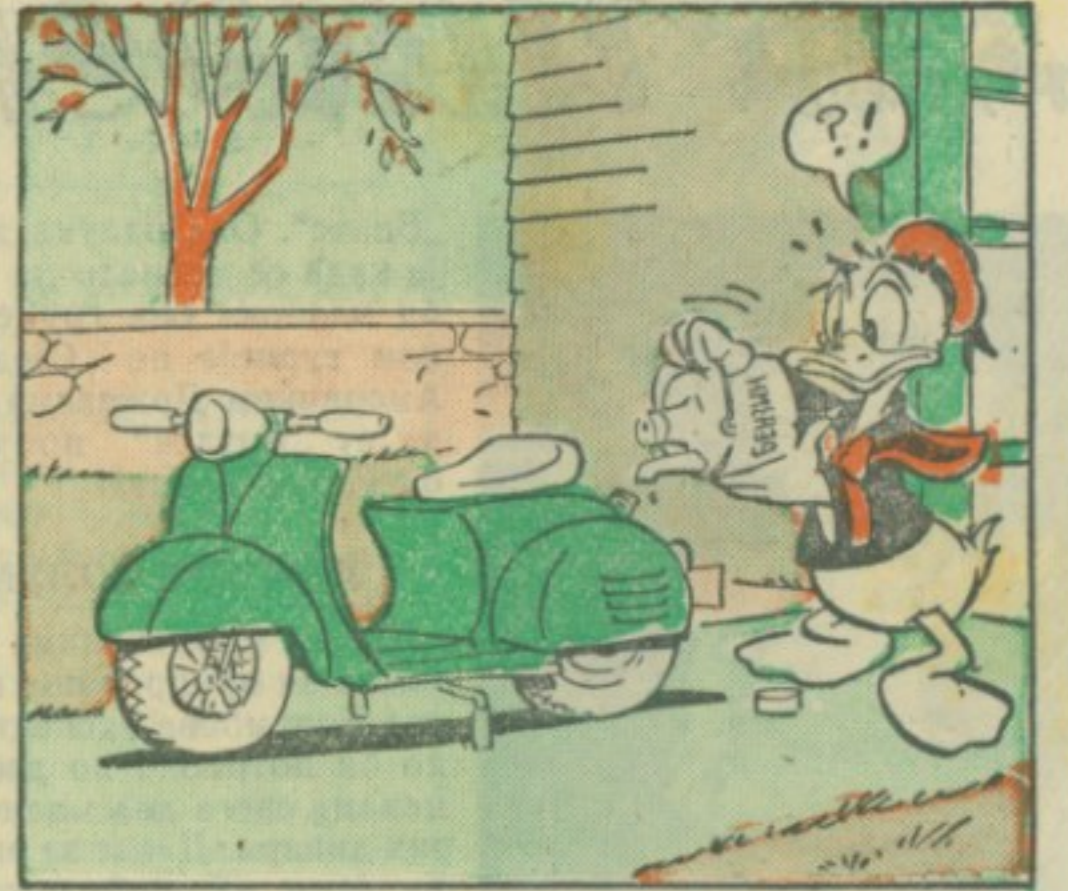
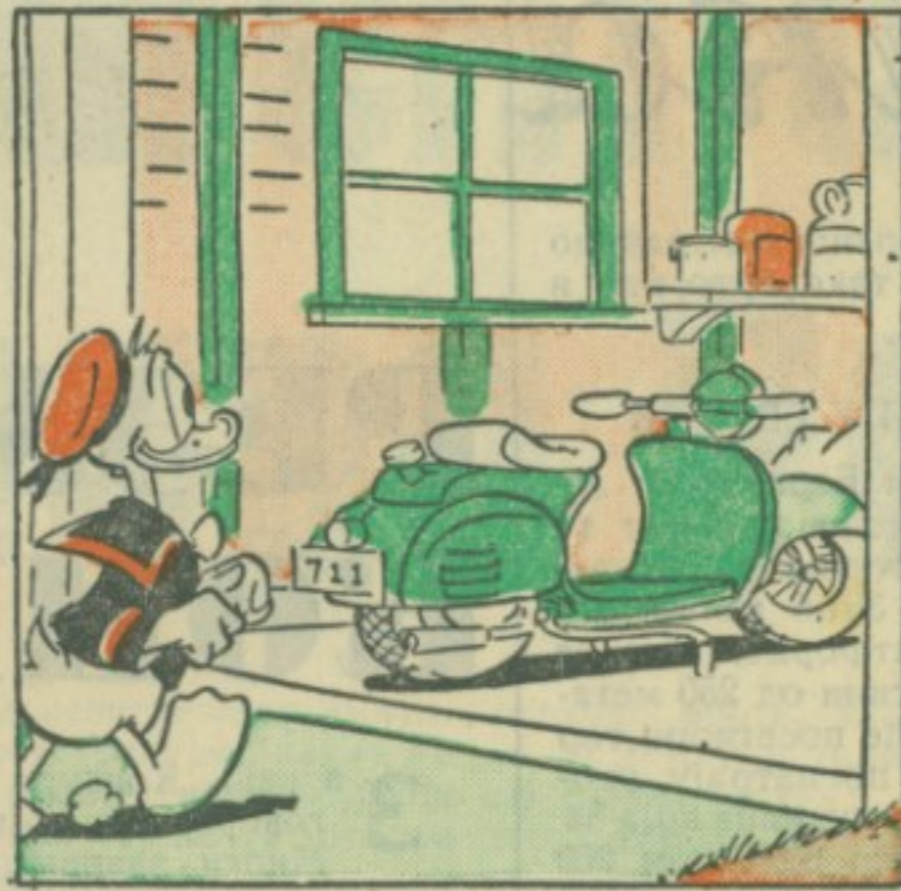
(1794 - 1838) КОЈИ ЈЕ ПОСТАО ПРЕДСЕДНИК ПРАТЕМАЛЕ 1831. ГОДИНЕ ПОЧЕО ЈЕ ЖИВОТ КАО НАХОДЦЕ ОСТАВЛЕНО НА ПРАГУ

© King Features Syndicate, Inc., 1966. World rights reserved.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СПОРТ

БИК

аматера — пастира. Тако је на последњем турниру двојструки „краљ“ швингера Мели (120 кг) изгубио против двадесетогодишњег пастира Хунспергера, који је имао „свега“ 106 кг.

Године 1895. у Берну је основан Федерални савез швингера. Сада он броји 4.000 чланова, али томе треба додати још и многобројне такмичаре који нису учлањени у савез. Бацања и „љуљања“ која доводе до туширања оцењују двојица судија.

Ујутру на „дан швингера“ чује се команда главног судије и на шест до осам округлих рингова почињу жестоки бојеви. Пријатељи и рођаци бучно навијају. Каткад читава села дођу да подре своје љубимце. А рвачи запињу из свих снага. Победника очекује висока титула и... бик племените расе као награда.

ПОРЕЗ НА УСПЕХ

Посланик Свен Екстрјом затражио је од шведског Парламента доста необично објашњење. У својој интерпелацији он каже: „По ком основу шведски спортисти, који на споретским такмичењима освоје награде за своје успехе, морају да плаћају допунски и то доста високи порез“.

Као повод за ову интерпелацију послужио му је случај популарног шведског сумчара Асара Бјонлунда, једног од најбољих сумчарских тркача на свету и носиоца већег броја златних медаља са олимпијских игара и светских првенстава. Он је демонстративно одбио да прими неколико награда које му припадају. Разлог је по његовим речима јасан:

— Ја не могу да платим допунски порез за награде које сам добио.

Спортска јавност у Шведској са интересовањем очекује какав ће бити одговор Парламента.

СПОРТСКИ МУЗЕЈ

Спортски радници Француске донели су одлуку о оснивању спортског музеја. То ће бити једна од највећих установа те врсте на свету и налазиће се у оквиру будућег спортског центра Тремблеја. Музеј ће имати велику кинотеку и библиотеку. Већ се почело с прикупљањем експоната. Сарадницима музеја излазе у сусрет познати спортски функционери, спортисти и љубитељи спорта.

КАО НАГРАДА

Слободно се може рећи да је национални спорт Швајцарске рвање звано „швингер“ што у преводу значи „љуљање“. Разна документа нам причају да је швингер био најомиљенија разонода швајцарских пастира још у X веку. У 17. веку швингери су се окупили на једном месту да би опробали снаге и видели ко је најбољи. То је било, да тако кажемо, прво државно првенство. Од тог времена сваке године у пролеће најбољи швингери налазе се да одмере своје снаге.

Такмичари се боре у специјалној одећи. Захвати су

тачно предвиђени правилима. Наступају „прави“ спортисти и алпјски пастири. Борба се одвија на округлом рингу присутном ситном струготином. Градски такмичар наступа у белој тренерки, а пастири у сукњеним панталонама и блузи. И једни и други облаче преко тога још кратке грубе панталоне и заврнуто ногавице на њима. Сваки такмичар хвата противника десном руком за појас позади, а левом за крај заврнуте ногавице на десној ноzi. Победник је онај ко успе да тушира противника.

Интересантно је да „прави“ рвачи врло често губе од

Уређује: Паја Патак

Ква Ква

не верујем. Уосталом, какву ти је срећу донео тај што си га срео.

— Није био један, срео сам три ојачара.

— Е, ја ти препоручујем да не сретнеш чика Стају, јер те тражи три дана да му вратиш дуг од десет хиљада динара.

Пас тајне полиције

Попај продао пса кога је јавно купио од неког полицајца. После неколико дана дође купац и бесно стаде да виче:

— Ви сте једна обична варалица. Продали сте ми пса тврдећи да је полицајски. Међутим, он је миран као јагње и не лаје кад неко уђе у кућу.

— Не љутите се — одговори му Попај. — Нисам вас преварио. Знате, тај пас припадао је тајној полицији, па је навикао да ћути.

Колико има дана

— Учитељ пита:

— Рајо, колико има дана у години?

— Седам.

— Ама не питам те у недељу, него у години.

— Разумем, али у години их има седам: понедељак, уторак, среда, четвртак, петак, субота и недеља. Верујте, сем ових не знам да постоје други дани.

Сујеверје

— Ујка Пајо, да ли си ти сујеверан — пита га Влаја.

— Не, зашто питаш?

— Знам, разбио сам огледало.

Сасвим природно

Перу посети поверилац и бесно рече:

— Већ сам изгубио стрљепње. Увек кад дођем по новац ви или нисте код куће или, ако сте код куће, немате новца.

— Сасвим природно — одговори Перо. — Кад имам новац зашто бих седео код куће.

Чувај се чика Стаје

— Перо — пита га Попај — да ли треба да очекујем неку срећу, знам срео сам ојачара.

— Па, причају, али ја у то

СПОРТ

ШАРОНА ВРШОМКА

СВЕТ ИГРАЧАКА

Није лако израчунати колико играчака дете добије од рођења па све док не достигне узраст када оне престану да га занимају. Покушавају да направе такав рачун, статистичари су добили позамашну цифру: у породици с просечним стандардом дете добије 200 до 300 играчака.

Асортиман играчака у читавом свету састоји се од неколико милиона назива. И сваки даном их је све више. По последњих година све су популарнији међународни сајмови на којима се излажу новитети у свету играчака.

Највећи „крѝк“ на недавно одржаном сајму играчака у Милану била је једна лутка велика свега 30 сантиметара. На први поглед изгледала је као и свака друга обична лутка. Али, та лутка је полиглот: говори немачки, италијански, француски, руски и енглески. Прилично једноставан механизам који производи звук почиње да ради када се из лутке извлачи једна трака. У зависности од положаја регулатора, лутка изговара одређене реченице на једном од помених језика. Њен речник је ограничен, али деца се радо играју лутком-полиглотом.

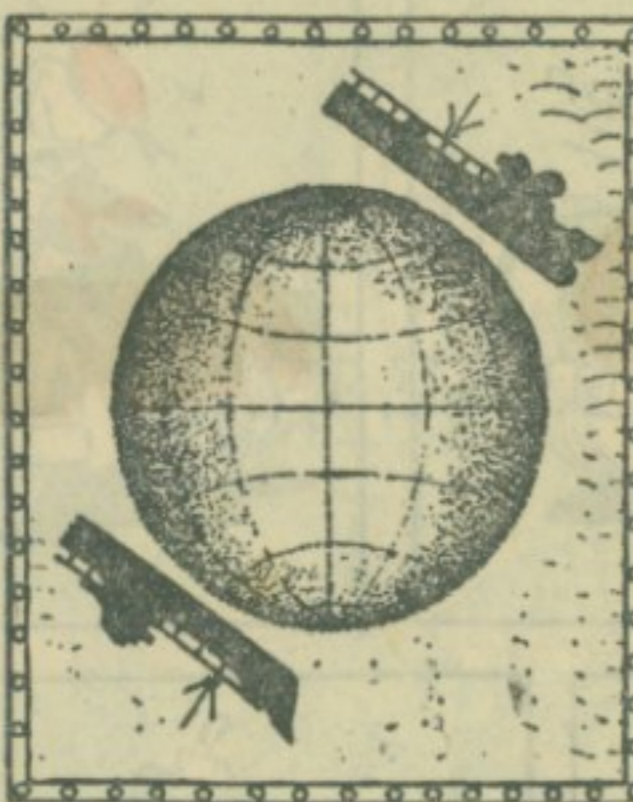
АНАТЕМА

Радио-станица у шпанском граду Навари обавестила је своје слушаоце да више неће емитувати плоче ансамбла

„Битлс“. Ова одлука донесена је када се дознало да је један од чланова ове групе приликом турнеје по Сједињеним Америчким Државама изјавио да су „Битлс“ популарнији од Исуса Христа.

ЈЕФТИНИ КОЛУМБО

Према прорачунима економиста за припремање историјске Колумбове експедиције било би потребно по данашњим ценама свега два милиона старих динара. Данас за ову своту не само да не би могао бити откривен један нов континент но чак ни нова врста вируса. Јер, један добар електронски микроскоп стаје најмање 25 милиона динара.

склоности за подражавање и митирале пастира. Ипак, очарски пси нашли су излаз: почели су да слушају пастиреве звиждук — наређења само ако су били праћени покретима руку или главе.

БИОСКОП И ПАЦОВИ

Француски град Плонодјер никако није могао да се ослободи пацова. И тада се председник општине досетио: објавио је да ће се за сваког убијеног пацова давати по једна бесплатна улазница за биоскоп који је често зврљао празан. Као доказ да је пацов уништеа било је потребно дојети његов реп. Пацовски репови стали су да пристижу у општину а биоскопска дворана била је увек препуна деца. Само, радост је била кратког века. Број пацова се

на опште запрепаштење повећавао нечувеним темпом и добио је размере стихијске несреће.

Убрзо је тајна откривена. Децацима се свидело да бесплатно иду у биоскоп и да не би изгубили ту могућност, почели су кришом да гаје пацо-

ве. Јер, куси пацови се разно жавају исто тако брзо као и репати.

НАЈВЕЋИ У ЕВРОПИ

У источном Берлину се завршава изградња највећег телевизијског торња у Европи: он је висок 361,5 метар. До покретне платформе, која се налази на висини од 250 метара и са које ће посетиоци торња моћи да посматрају околину, као и до пивнице која ће моћи да прими одједном 200 гостију, долазиће се помоћу два лифта. Просечно они ће превозити 400 особа за један час.

РЕАЛНА ДЕЦА

Један продавац сладолета из Лоџ Анђелоса већ годинама

ма прави сладолед у облику фигура познатих филмских звезда. Због тога он на почетку сваке године анкетира своје купце и на основу добијених жеља прави сладолед.

На питање које му је недавно поставио један амерички новинар због чега прави веће количине сладолета са фигуром глумице Џејн Мејнс филд него Дорис Деј, која је познатија и боља глумица он је одговорио:

— Моји купци, у већини деца, навели су у анкети да има више сладолета у фигури Мејнсфилдове него код других глумица. А ја се, као што знате, придржавам жеље својих потрошача.

КОНКУРС КОНКУРС

ЗА ОШТРОУМНЕ

РЕЗУЛТАТИ КОНКУРСА

3 а наш „Конкурс за оштроумне“ стигло је много одговора, од којих више од половине задовољава. Многи завршеци анегдота-загонетки поклапају се готово од речи до речи за свршецима које смо смислили и ми у редакцији. Неки су мало другачији али су духовити и сведоче о снажљивости њихових аутора. Тако смо, на пример, добили велик број писама у којима је прва анегдота завршена овако: „Отац Франсоа I био је син његовог деде“. Морамо признати да је одговор тачан.

За причу „Дете цивилизације“ многи од вас измислили су овај завршетак, који се додуше нешто разликује од нашег, али је у суштини исти: „Како да крену кад немају мотор“.

Као изузетно духовит издвојили смо одговор Миланке Марјановић из Ђуприје, Лоле Рибара број 3, на прву анегдоту „Логички метод“. Имајући вероватно на уму тврђење средњовековних владара да су на престо дошли „по милости бојжој“, она је овако завршила причу:

„Франсоа I пао је с неба, па му отац и не треба!“

На жалост, њени завршеци друге две приче нису тачни, а ни духовити као први. Због тога јој не можемо испунити жељу, већ ћемо јој послати књигу по нашим избору.

На крају ево редакцијских завршетака три приче.

ЛОГИЧКИ МЕТОД

— Франсоа Нулти.

ДЕТЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

— Истекао им је сав бензин...

ТАЧНИ ПОДАЦИ

— Требало је прво да видим којом брзином идете.

А ево и добитника чија су имена извучена жребом.

1. Маја Пинтеровић, Ниш, Првомајска 11-а.
2. Олига Смљанић, Београд, Интернационалних бригада 3/IV.
3. Бранислав Миловановић, Београд, Тимочка 49.
4. Данко Стојић, Београд, Молерова 78.
5. Зоран Младеновић, Београд, 29. новембар 202.

Добитници из Ниша књигу ћемо послати поштом, а добитнике из Београда молимо да лично дођу у редакцију „Политикиног забавника“ Цетињска 1/IV, било ког дана, сем уторка, 10—14 часова.

У данашњем броју доносимо три нове приче и желимо вам да у другом делу конкурса имате више среће. Очекујемо ваше одговоре.

У овим малим анегдотским причама недостаје само по једна реченица, али се баш у њој крије „со“ анегдоте. Предлажемо нашим читаоцима да покушају да нађу те реченице и тако заврше приче. Крај сваке приче зависиће од ваше маште и смисла за хумор. Редакција има своје завршетке прича. Не сумњамо да ће многи од ваших одговора бити забавнији и духовитији од наших. Пет читалаца који буду послали најуспелије завршетке за све три приче наградићемо по једном књигом. Стога сви учесници

конкурса треба да наведу коју би књигу желели као награду. Напомињемо да ћемо изаћи у сусрет свакој жељи сем онима које се односе на криминалне романе и разну шунд-литературу. Уколико се догоди да нам стигне више истих или сличних одговора, добитнике ће одредити жреб. Имена добитника као и њихове духовите одговоре објавићемо у броју од 20. маја, а последњи рок за пријем ваших текстова је закључно 13. мај.

БЛУДНИ СИН

Пред усамљеном кућом старог дрвосече зауставља се луксузан аутомобил. Из њега излази елегантно одевен млади човек и упућује се улазним вратима.

— Оче — обраћа се младић старцу који му је изашао у сусрет — зар ме не познајеш? То сам ја, твој син, кога си пре десет година послао у град да ти купи дуван за лулу. Остао сам у граду, нашао добар посао, срећно се оженио. Имам своју сопствену кућу, аутомобил. Шта кажеш на то?

БЕЗ ОДЛАГАЊА

Проспера је ујео пас. После извесног времена код њега су се појавили забрињавајући симптоми. Нервна раздраженост, грозница. Проспер је отишао лекару.

— Пријатељу мој, — рече му лекар — морам вам рећи истину. Оболели сте од беснила.

Проспер је побледео, зграбио с лекаревог писаћег стола лист хартије и дрхтавом руком стао журно да пише.

— Не, не треба да се бојите — покушава лекар да га умири. — Излечићемо вас. Нема никакве потребе да журите с тестаментом.

— Није ово тестамент — одговори му Проспер. То је...

КОНКУРС КОНКУРС

ЗА ОШТРОУМНЕ

ПРОФЕСИОНАЛНО ИНТЕРЕСОВАЊЕ

У кафаницу улази ситан лопов и судара се са сабратором по занимању.

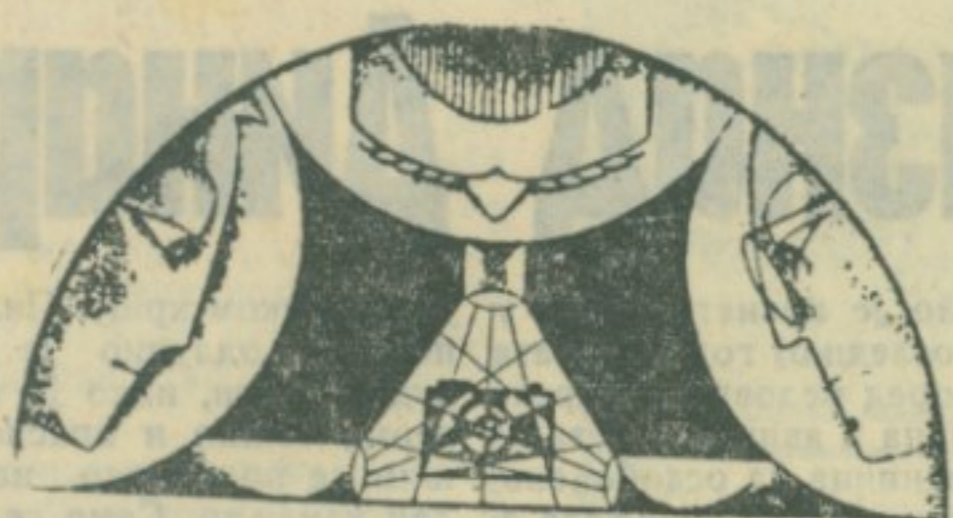
— Здраво! Како послови?

— Извини, другар, други пут ћемо се поразговарати. Журим се. Морам неизоставно да присуствујем модној ревији на којој ће бити приказани модели за наступајућу сезону.

— Па ти си сасвим полудео! Зар немаш паметнијег посла?

— Нисам полудео. На модну ревију идем из чисто професионалне радозналости.

— Не разумем.

У АТОМСКОМ ЧЛОВЕК РЕАКТОРУ

Све је почело од ситуације. Вршен је обичан превентивни преглед нуклеарног графитно-газног реактора у Колдер Холу, у Америци. Било је одлучено да се у активну зону „завири“ помоћу фото-апарата и блиц-лампе. Причврстали су их за шарнирски држач и спустили у технолошки канал. Изненада, држач је исклизнуо из руке. Апарат и блиц-лампа упали су између вертикалне површине графитног зида и реакторског танка.

Ситуација је била више него опасна. Реактор је радио. Струја гаса могла је захватити пале предмете, разбити их, а њихови делови изазвали би делимично блокирање канала гасног хлађења реактора. Ипак, највећа опасност крила се у нечем другом: у материјалу од којег су начинени неки делови фото-апарата. Они су претили да загаде омотаче твела (топлотних елемената) и избаце реактор из строја.

Реактор је одмах био ослобођен атомског горива. Затим је учињен покушај да се упали предмети на-

ћу у горњем делу активне зоне помоћу телевизијских камера и фото-апарата. Али, покушај је био безуспешан. Стање је постајало све озбиљније.

Колико је у реактор доспело по њега опасног материјала: алуминијума, кадмијума и легуре олова и каља? Око 140 грама. И те грамове требало је одстранити по сваку цену. Како? Остало је само једно: ући у реактор. Али то је лакше рећи него учинити. И поред тога што је нуклеарно гориво било одстранено, човеку који би се осмелио да уђе у срце атомског котла претила је страховита опасност. Радиоактивност, висока температура, отровна атмосфера угљендиоксида. Третило је најхитније решити неколико питања. Колико се може издржати у тим условима чак и у специјалном одећу? Не више од 3 минута. А доза зрачења за три минута? Педесет реидгена на час: три пута више од дозвољене тромесечне дозе. Може ли се много прегледати за три минута. Свега једна осмина реактора...

Па ипак је то био једини излаз.

Почело је истовремено припремање три човека којима је предстојало учествовање у опасном подухвату. За њихово тренирање саграђен је модел реактора у природној величини са свим његовим лавиринтима, цевима, системима контроле, херметичности топлотних елемената итд. Тај модел један човек могао је да прегледа за 24 минута. И то ако се одлично оријентише у свим деловима реактора.

Корпус реактора продужили су свежим ваздухом и температура у котлу снизила се са 80 на 50 степени, а количина угљендиоксида са дозе опасне по живот на 0,5 процената. Први учесник операције обукао је специјално рубље, два комбинезона (горњи од дебелог пртеног платна), памучне рукавице, кожне чизме и са светлићком у рукама пришао је отвору где излази загрејани гас...

Човек је ушао у атомски реактор! Његови другови

напрегнуто су чекали са штоперцима у рукама. Десет секунди... 20... 30... 40... минут! И поново: 10 секунди... 20... 30.

Тачно после 90 секунди човек је нашао фото-апарат и блиц-лампу. Затим су у атомски котлао сишла још двојица: један са светлићком а други са електромагнетом. Опасни, одломљени делови били су покупљени и извучени.

На срећу, показало се да су у реактору услови боравка били лакши и мање опасни но што се пре подухвата претпостављало...

У СЕНЦИ ОРЛОВИХ КРИЛА

ВРХ ОВОГ ОСТРВА-СТЕНЕ УЗДИЖЕ СЕ ИЗНАД МОРА 750 М. У ВИСИНУ

РАСПОН КРИЛА ОВОГ МОРСКОГ ОРЛА ИЗНОСИ ТРИ И ПО МЕТРА

ОСТРВО ПТИЦА

Норвешко острво Фиглој које ћете тешко наћи и на најдетаљнијој географској карти, јединствено је на свету. То у ствари није острво већ окомита стена која штрчи из мора право у небо. Њен врх достиже 750 метара и често се не види од густих облака које ветар доноси из арктичког подручја. На Фиглоју нема људи, необично острво постало је славно по томе што је то по птицама најгушће насељено подручје на свету. На малој стени живи преко милион птица 40 разних врста!

Фиглој је неприступачан и веома је тешко прићи му. Поред његових обала море се стално лени залазеће у дубоке пећине и ломећи се о оштро камење. Врхови су и у јулу покривени ледом. Потребно је чекати по неколико дана док не наиђе погодан тренутак за искрцавање на Фиглој.

Па ипак, све до другог светског рата на острву је живела мала колонија норвешких рибара. Село Гамвик имало је 50 становника, који су живели готово искључиво од риболова. Годишње су успевали да осуше око 400.000 килограма рибе. Последњи становник острва Бјерн Батолфсен напустио је Фиглој 1952. године. Некада су се

становници овог острва бавили пуњењем разноврсних птица које су хватали на литицама и у пећинама као и продајом птичјих јаја. Птице су овде толико слободне и осећају се сигурно у овом царству да се могу ухватити руком. Довољно је гурнути шапку у узацни отвор шпиле. Љутита птица уштине ловца кљуном, он то искористи, шчепа је за главу и извуче напоље. Нарочито се пингвин жестоко и немилосрдно бране. Готово искључиво храна некадашњег становника

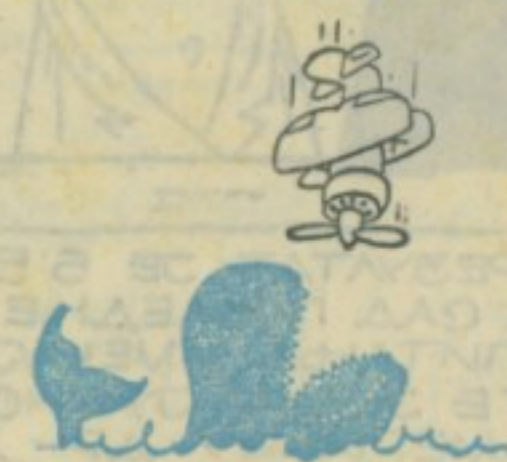
острва биле су риба и птичје месо.

Највећа птица која живи на острву је циновски морски орлао. Распон његових крила износи између два и по до три метра. У својим снажним канцама овај орлао може да понесе и читаво јагње. На острву живи 75 морских орлова који су врло ретка птичја врста, 50.000 пингвина, многе врсте галебова, велики број снежних јаребица, корморана, гавранова, соколова, дивље патке и многе друге врсте птица.

ЗА ДОРУЧАК — ЕЛИСА АВИОНА

У збирци научноистраживачког института за риболов и океанографију у Владивостоку налази се велик број предмета нађених у утроби китова. Међу њима се може видети дечји аутомобил од пластичне масе, женска ташна, туба од крема произведеног у Сједињеним Америчким Државама, торба за пијацу од полиетилена канадског порекла, кашика за обување ципела, бочице од колоњске воде. У желуцу јед-

ног кита-убице нађена је чак и велика елиса са неког авиона.

ЦРТИЦЕ ИЗ БИОЛОГИЈЕ

МАЛИ ГЛОДАРИ ВЕЛИКИ НЕПРИЈАТЕЉИ ЧОВЕКА

Глодари су успели да населе готово све области наше планете. Најмнога бројнији су међу сисарима, а има их преко 3.000 врста. Једна од основних особина ових животиња су глодарски зуби (у ствари секутићи) који код већине ових животиња расту целог живота.

Извесни стручњаци сматрају да су глодари после инсеката највећи непријатељи човека: брзо се множе и једе много хране.

Већина глодара су мале жи-

вотиње чија се тежина креће око 10 грама, а ретко неколико килограма. Па ипак јужноамерички глодар капибара (во дена свиња) понекад тежи и 50 килограма.

Сразмерно својој тежини глодари много једу. Неки поје ду за 24 часа толико хране колико износи њихова тежина тела. Занимљиво је да уколико су ове животиње мање, утолико релативно троше више хране, а многе телесне функције су им живље. Тако, на пример, срце кућног миша пулсира 700 до 750 пута у једном минуту, а срце пацова око 500 пута за један минут. Уколико је животиња крупнија срце јој спорније куца.

Изразита штеточина је текуница, глодар и преживар који живи у нашој земљи, претежно у Војводини. Постоје подаци да неке врсте текуница, којих има 20 до 30 на једном хектару, униште готово

целу летину. Неке преносе и кугу. Њима су по штеточинству равни пољски мишеви и пацови. Неки пољски мишеви се које пег до шест пута годишње а у једном накоту има понекад и 12 младунаца. У своју рупу пољски миш донесе и до један и по килограм хране. У условима изузетно повољним за размножавање, пољских мишева може на једном хектару бити и до 1.500, а број отвора њихових рупа на истој површини достиже цифру од 20.000!

У Сибиру и у неким европским областима СССР живи једна врста пољског миша са узаном лобањом, која се храни биљкама и семењем. Познато је да ови пољски мишеви прикупљају велике количине хране. Понекад резерве до стигну и по 100 килограма. Исто тако су познати неки подаци да су становници извесних места на Камчатки и у Источном Сибиру у тешким дани

ма откривали и користили ове „магацине“ за сопствене потребе.

Домаћи миш је распрострањен у свим деловима света и прилагођен је на врло различите услове живота. Он је у

правом смислу речи сваштојед. Располаже одличним чулом мираса и слуха. Сличан домаћем мишу је миш „хумкаш“ који прави хумке високе 20 до 80 сантиметара. У хумке се сабира резервна хра-

на, претежно зрнење, а некад и преко десет килограма.

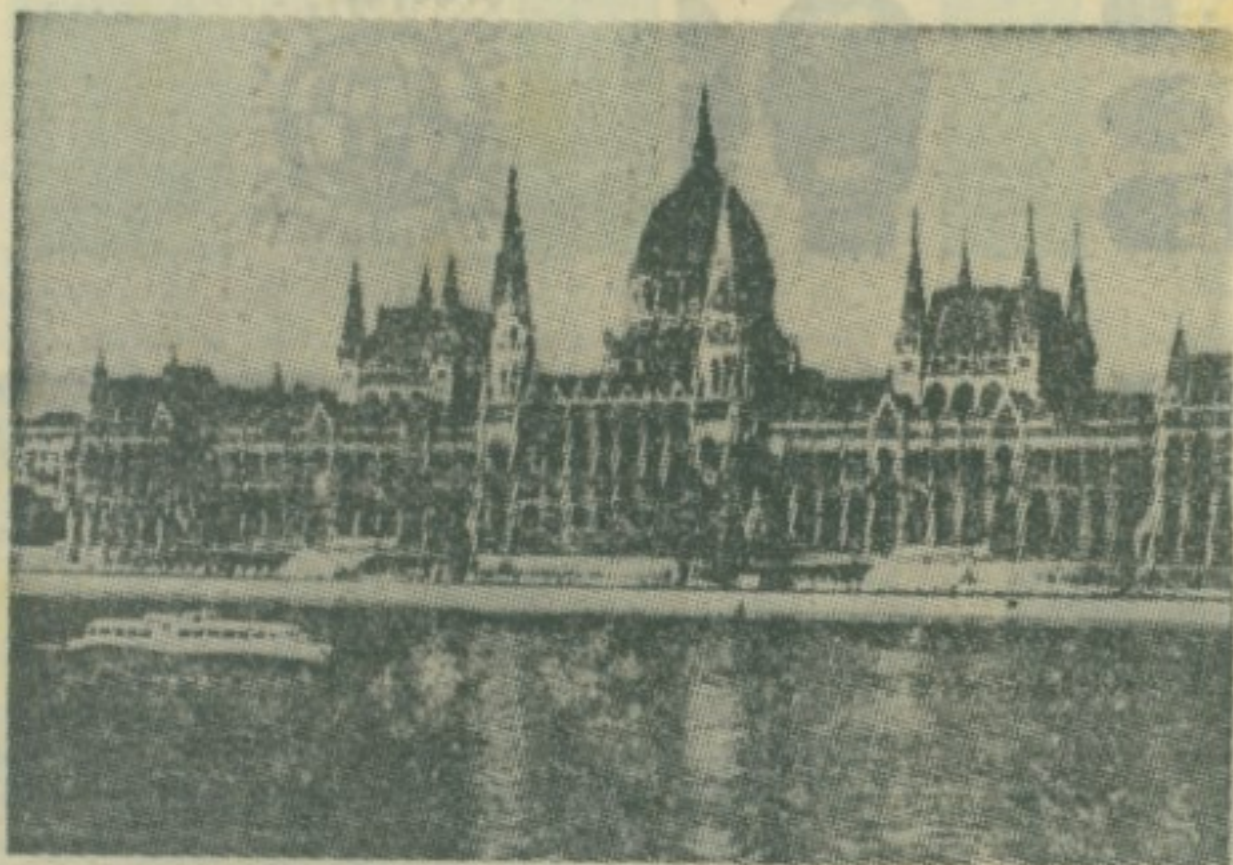
Велику штету шумској приреди причињава такозвани жутоглави миш, који има изванредно чуло мираса. У својој јазбини прикупи и до 12 килограма хране. Према извесним подацима један пар ових мишева унесе у своје гнездо око 8 килограма разних плодова.

Најопаснији и најштетнији глодар је сиви пацов који насељава скоро све делове земље сем пустиња и поларних предела. Пацови су иначе опасни преносиоци заразних болести. Израчунато је да у САД један једини пацов уништи годишње намирница у вредности од два долара.

Неки глодари су се специјализовали само за једну врсту хране. Глодар пух глис радо једе и уништава велике количине воћа. Када глодари излазе из својих рупа да траже храну они лако постају плен разних грабљивица. Неке сове увуче 85 до 128 глодара месечно. Савремена хемија омогућава човеку да боље и ефикасније поведе борбу против глодара. У СССР-у се сваке године уништи на десетине милиона глодара, а од неких се користи крзно.

ГЛАВНИ ГРАДОВИ СВЕТА

ПОГЛЕД СА ДУНАВА НА ЗГРАДУ МАЂАРСКОГ ПАРЛАМЕНТА КОЈИ СЕ НАЛАЗИ У ПЕШТИ. ЗГРАДА ЈЕ ЗИДАНА ОД 1885—1902. ГОДИНЕ. ДУГА ЈЕ 260 МЕТРА А ВРХ КУПОЛЕ ВИСОК ЈЕ ОКО СТО МЕТРА

БУДИМПЕШТА

Будимпешта, главни град Мађарске Народне Републике, лежи на обема странама Дунава, на месту где река излази из подбрђа у велику средњодунавску низију. Површина Будимпеште износи 525,5 квадратних километара. Према попису од 1964. године у Будимпешти живи око два милиона становника.

Будимпешта је најважнији саобраћајни центар Мађарске. У њу се стиче десет железничких магистрала, а поред тога многи ауто-путеви, линије речног и ваздушног саобраћаја. Она је највеће пристаниште на Дунаву. Из ње специјални речно-морски бродови одлазе до црноморских и медитеранских лука одржавајући сталне линије. Аеродром Ферихед има директне везе са 20 земаља. Дунав протиче кроз Будимпешту у дужини од 25 километара. Лепо мостови спајају супротне обале. У Будимпешти се налази најстарији европски метро који је сарграђен 1896. Градски саобраћај обављају највећим делом аутобуси, мање трамваји, а најмање је тролејбус.

и пристаниште. После образовања Аустро-Угарске (1867) године Будим и Пешта су одлуком Парламента проглашени за један град — престоницу Мађарске.

У Будимпешти је 20. новембра 1918. године основана Комунистичка партија Мађарске, а 1919. године дошло је до устанка и Мађарска је проглашена за совјетску републику. Будимпешта је остала као њен главни град. Међутим, страна интервенција је била јака, па је устанак угушен и поново успостављен капиталистички друштвени поредак. У току другог светског рата у Мађарској су владали домаћи фашисти и хитлеровске групе, које су окупирале град у марту 1944. године. Совјетска армија је 13. фебруара 1945. ослободила Будимпешту.

У Будимпешти је седиште мађарских државних органа и великог броја научних и културних установа, затим Извршног комитета Светске федерације демократске омладине и Међународне дунавске комисије.

Половина индустрије Мађарске концентрисана је у Будимпешти, најразвијенија је машинска. У комбинату „Чепел“ ради око 30.000 радника и службеника. Велики комбинати су „Ганц-Маваг“ и „Икарус“, који производе бродове, локомotive и аутомобиле. Развијена је још и електроиндустрија, производња пољопривредних машина, индустрија текстила итд.

У Будимпешти се налази 324 основних, 120 средњих и 60 школа за радничку омладину, затим 15 високих школа у којима студира преко 36.000 студената, па Мађарска Академија наука која је основана 1840. године, Дом технике у коме ради 30 научних друштава итд.

Будимпешта је позната и по културним установама: 16 музеја, Државна Сечењијева библиотека, Универзитетска библиотека, Библиотека Академије наука, затим 16 позоришта, 107 биоскопа, 58 болница, итд.

У Будимпешти излази преко 300 недељних листова. Поред две радио-станице ту се налази и велика телевизијска станица која ради од 1958. године.

У запаљеном авиону изнад Динаре

Мало је познато да је у последњој години рата поштак одлучио да приредно смети, иако је то било веома тешко и опасно. Под њим се простирао непрегледан камењар. Само се на једном месту видела једна углачана стена. И ту, не баш тако

Пилоти који су били одређени за ту ескадрилу пребачени су 16. августа 1944. године транспортним авионом из Барија на Вис. Осамнаестог августа ескадрила је образована а већ сутрадан почела је обука пилота.

Са Виса на Шаторлану

Седмнаестог октобра ескадрила је добила задатак да са Виса хитно пребаци пошту за осми корпус и да отуда на Вис доведе команданта корпуса генерала Владу Ђетковића.

Рано изјутра са Виса је полетео „Визелер 68“. Посаду су сачињавали пилот Миленко Липовшчак, навигатор мајор Конте и стрелац потпоручник Најдановић.

Штаб корпуса био је у Тичеву, под планином Шатором у Босни. Слетели су недалеко од Тичева, предали штабу пошту, а онда са генералом Ђетковићем кренули назад ка Вису. Када су били над јужним падинама Динаре, командант корпуса је наредио да се изнад Врдова спусте ниско да би бацили важно наређење штабу двадесете дивизије.

Изнанађење у ваздуху

Док су кружили изнад села Врдова, изненада су их напао четири непријатељска ловца. Ситуација је била тешка и после првог рафала запалио се мотор партизанског авиона. Све се то десило на неких 200 метара изнад једног села ту.

Порекло монокла?

Монокл се, како се мисли, први пут појавио у Лондону 1800. године. Кажу да га је употребио неки глумац за време једне представе. Неким имунијим допала се та идеја а и сам монокл био је практичнији од наочара, јер се могао везати врпцом и носити у џепу.

Касније је монокл с Британских острва прешао у Европу. Нарочито су га носили немачки официри, јер им је било забрањено да носе наочаре. После тога монокла је стигао у Америку, али у почетку није радо прихваћен. Најзад 1913. године жене из такозваног вишег друштва почеле су да носе монокл украшен златом и драгим камењем. И одједном сви су почели да носе монокл. Фабрике просто нису стизале да израде толико монокла колико се тражило. Ова појава је трајала само кратко време, монокл је као што се брзо појавио исто тако брзо и нестало.

МУМИНИ И ТВ

СТАРИЦА-МИНА

На једној од плажа на Криму неки дечак, спортски риболовац, обратио је пажњу на велик метални предмет необичног облика који је делимично вирио из пешчаног дна, на седамдесетак метара од обале.

Стручњаци су утврдили да на морском дну лежи мина тешка 600 килограма. Натпис на њој сведочи да је начињена још 1908. године а на обалу Крима доспела је, очигледно, за време првог светског рата.

Механизам за експлодирање мине налазио се у стакленим „роговима“. Био је довољан незнатан ударац па да се стакло разбије. Војни стручњаци изазвали су експлозију мине-старице која је прележала на морском дну више од педесет година.

БЕЗ ВОДЕ

Колико животиње могу да издрже без воде? Три дана, једну седмицу, један месец? Рекордере, разуме се, треба тражити међу „становницима“ пустиња и полупустиња.

Пустињски мишеви којима се као храна даје само сушено зрно могу да опстану без воде до 4 месеца а неки афрички скокмиши у стању су да живе без воде више од три године.

У Јужној Африци живи мала птица амадина (није тежа од 11 грама) чија редовна „порција“ воде износи пола грама дневно. Међутим, и кад јој се то мало воде ускрати амадина може да живи више од два месеца а да ништа не изгуби на тежини.

Већим животињама много је теже да издрже без воде. Лишен воде кенгур изгуби трећину а понекад и половину тежине, али ипак може да опстане готово три месеца. Треба рећи да и кад воде има у изобилју, кенгур је не пије чешће од једном у пет дана. Лишена воде камила може да изгуби 33 одсто своје тежине, али кад дође до воде она то надокнади у „једном гутљају“!

ХУМОРЕСКА

МОЈ СУСЕД

У мој стан усељени су новог сустанара. — Шта то радиш? — упитао ме је улазећи у кухињу.

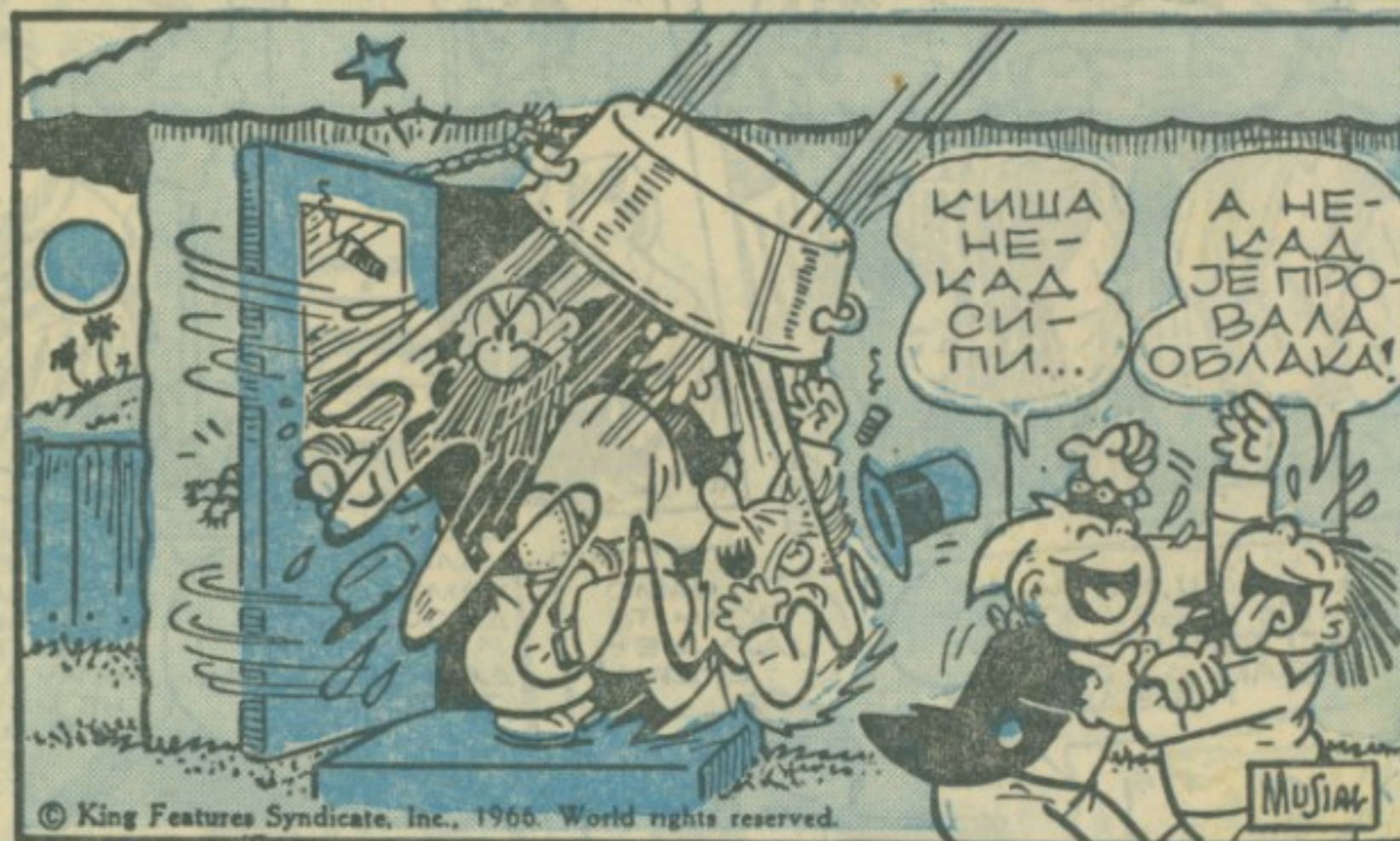
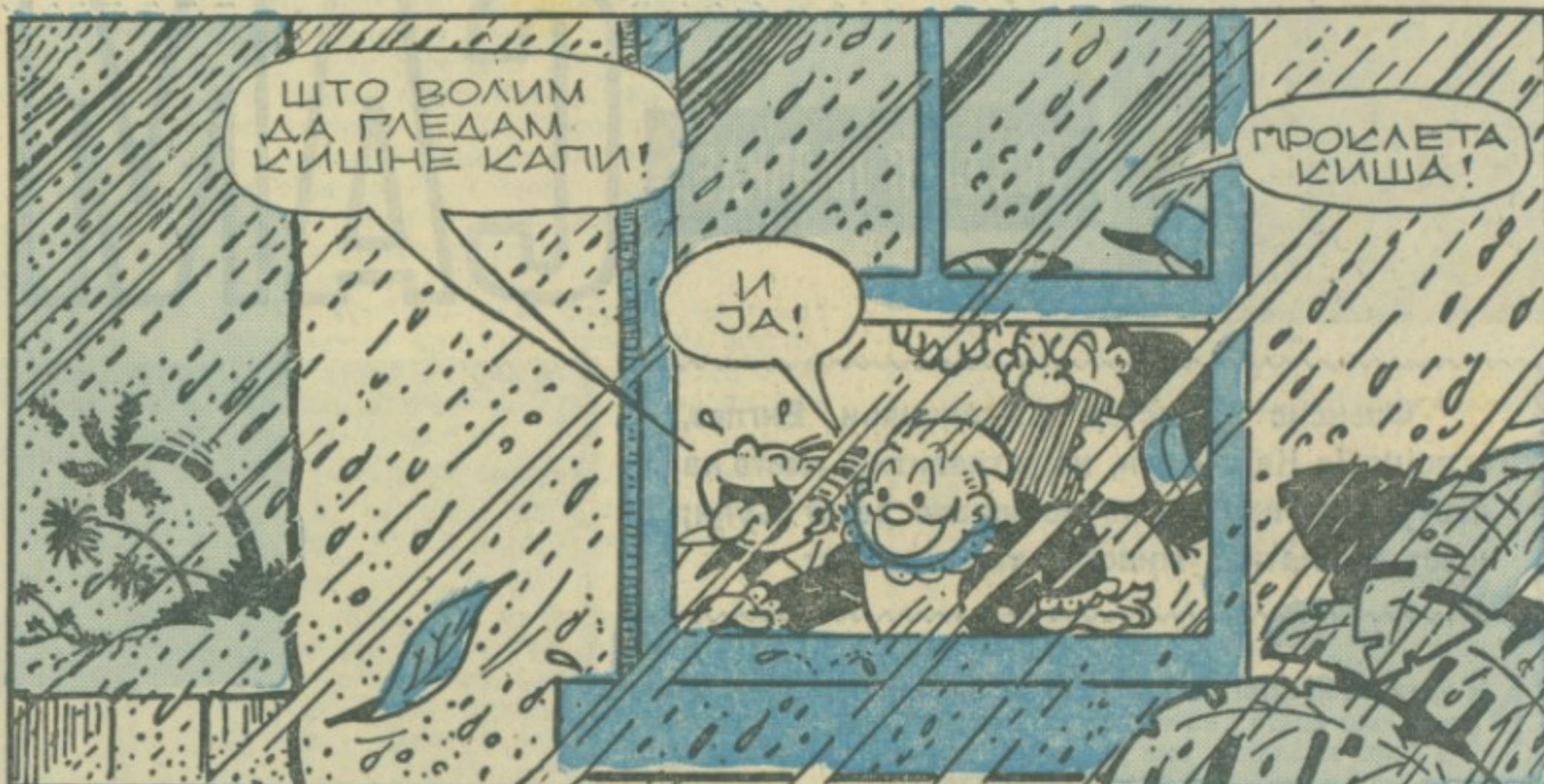
— Пеглам панталоне. — Зар се тако пеглају панталоне? Ево како треба пеглати.

И моје панталоне претвориле су се у одлично испеглане гаћице фудбалског дреса.

— Шта то радиш? — више је после пет минута.

— Оправљам фрижидер. — Зар се тако оправља фрижидер? Ево како то треба да се ради!

И у мом фрижидеру завладала је нормална температура — плус 36,6 Целзијусових степени.

ХУМОРЕСКА

МОЈ СУСЕД

У мој стан усељени су новог сустанара. — Шта то радиш? — упитао ме је улазећи у кухињу.

— Пеглам панталоне. — Зар се тако пеглају панталоне? Ево како треба пеглати.

И моје панталоне претвориле су се у одлично испеглане гаћице фудбалског дреса.

— Шта то радиш? — више је после пет минута.

— Оправљам фрижидер. — Зар се тако оправља фрижидер? Ево како то треба да се ради!

И у мом фрижидеру завладала је нормална температура — плус 36,6 Целзијусових степени.

— Удварам се девојци. — Зар се тако удвара? Живот је постао неподношљив. Одлучио сам да свршим са собом. — Шта то радиш? — питао ме је кад сам се попео на столицу. — Спремам се да се обесим. — Зар се тако веша? Ево како се треба обесити! — Отада живим мирно.

Река „без пасоша“

Јака крашка врела са доста воде честа су појава. Међутим, има и таквих врела која само раде неколико сати или неколико дана, па престану. Једно такво необично врело налази се код села Влаха, поред десне обале реке Јерме. Ово врело мештани називају Беверица. Вода избија из дугачке пукотине, која једним својим делом лежи на дну Јерме. Због повећаног притиска воде на пукотину, Беверица престаје да ради. Тада се вода појављује из повећаног отвора у кречњачким стенама који се налази узводније од Беравице. Овај простор је повезан каналима са Беравицом и ради само неколико дана у години. Влашани су му због оваквих особина дали име Суво врело.

Сама река Јерма позната је и по једној другој особини. Она извире на територији наше земље, затим прелази у Бугарску и поново се враћа на нашу територију. У свом средњем току усекала је веома живописну клисуру.

Најлепши споменик

Када је умирао, спартански краљ Агезијал, нареди својим пријатељима да му не подижу никакве надгробне споменике нити да стављају икакве знакове на гроб.

— Ако сам какво лепо дело учинио — рече Агезијал, — онда ће то бити мени најлепши и најтрајнији споменик. А ако нисам никакво лепо дело учинио, неће ми вредети нисве статуе света, које би ви поставили на мој гроб. Због тога вас молим испуните моју последњу жељу.

ПОГЛЕД У БУДУЊНОСТ

По мишљењу америчких научника у 2.000 години жене ће бити мишићавије, физички јаче од мушкараца а и знатно бројније. Они сматрају да ће почетком 30. века наша планета имати 5,4 милијарди становника а да ће од тог броја бити 3 милијарде жена. У 2300. години жене ће у просеку бити више од два метра и живеће 110 до 120 година.

НОН-СТОП ПЛОВИДБА

САМ НА МОРУ

Френсис Чичестер, 65-годишњи Енглец, освојио је Кејп Хорн, најветровитије место на свету. Пре њега је то покушао девет људи; шест је платило животом тај подухват.

Морепловац који је опловио око света клекнуо је пред краљицу, она је спустила мач на његово раме и рекла: „Сер Френсису, проглашавам вас за витеза Британске Империје.“

Морепловац који је опловио око света отворио је краљичин телеграм и ставио га у џеп. Краљица је телеграфисала: „Сер Френсису, проглашавам вас за витеза Британске Империје.“

Први морепловац — Френсис Дрејк — добио је племићку титулу као награду што је био први Енглец који је опловио око света и при том прошао и поред Кејп Хорна. Година: 1577; краљица: Елизабета I.

Други — Френсис Чичестер — добио је племићку титулу тако рећи унапред: он је први сам прешао, и то нон-стоп, морски пут од Енглеске до Аустралије мада Кејп Хорн тада још није опловио. Година: 1967; краљица: Елизабета II.

Сличне подухвате Френсиса I и Френсиса II дели раздобље од 390 година. Први је хтео да освоји један део све-

та за Велику Британију и сви ма покаже како Британија влада морима. А други, шта је он хтео?

Незапамћено славље

Када је 20. марта прострујала кроз етер вест: „Успео је! Френсис Чичестер је опловио Кејп Хорн!“, славље британске нације било је тако велико као приликом крунисања или освајања фудбалског првенства.

Расположење слављеника било је мање свечано. Пословно скоро љутито, јавио је тога јутра преко радија: „Пет пута су ме таласи срушили са крме. Једанпут се вода читавих петнаест минута није поукла, умало ме није одвукла са собом. Вода ми је ушла и у чизме. За последња два дана само сам два пута јео.“

Један репортер лондонског листа „Тајмс“ прелетео је јед рењак пред Кејп Хорном и овако описао оно што је Чичестер назвао „мало једрења на Темзи“: „Олуја је урла да и шибала све пред собом. Сивозелени таласи, високи пет метара преливали су се преко мале јахте. Горња палу-

Чичестер је у осамнаестој години отишао на Нови Зеланд са 3.500 динара у џепу. Радио је као копач злата, рудар, фармер, професионални боксер итд. Десет година касније вратио се са 70 милиона динара у Енглеску. Тим новцем купио је авион типа „дипси мот“ (цигански мољак). Научио је да лети и био други човек који је прелетео сам од Енглеске до Аустралије а први од Новог Зеланда до Аустралије и од Аустралије до Јапана. Тај успех је и пословно искористио. Написао је бестселер „Лет на ветру“ и касније своју аутобиографију „Између мора и неба“.

Године нису важне

После другог светског рата бавио се издавањем географских карти све док није оболео. Лекари су посумњали да има рак на плућима и рекли му да неће још дуго живети. Чичестер је тада закључио: „Све је ипак свеједно“. Држећи се те девизе, постарији човек је узео учешће у атлантским регатама за појединачне од Енглеске до Америке. Шест пута. Чак је победио. Његову болест, изгледа да је однео морски ветар.

А онда је дошао дан када је човек који је већ био закључио да му не преостаје ништа од живота, одлучио да испуни свој сан из младости — да сам једри око света. Делимично је сам финансирао изградњу једрењака, а много су му помогли и његови утицајни рођаци. Тако је свуопштено око сто милиона динара за једрењак, а лице индустријских фирми и рекламних агенција узело је на себе трошак пута који премаша три десет милиона. Због тога Чичестер мора редовно, и под свим околностима радном да јавља када је попио пива одређене пиваре, разнео једро одређене фабрике итд.

Оног дана када је Френсис Чичестер опловио око Кејп Хорна, једна британска фабрика почела је да производи „Чичестер пулovere“, а фабрика играчака — ципси мот — моделе од пластике. За све то морепловац ће добити проценте, а сигурно ће написати бар још један бестселер.

А то шта га је навело на овакав подухват, већ је изнео у једном интервјуу. Он није желео да докаже да „Британија влада морима“. Он је једноставно казао: „Године не играју никакву улогу. Да ли се неко радује животу, то зависи од тога да ли то покушава и да ли се труди. Ту није реч о успеху“.

Почетком маја Чичестер треба да спигне у Енглеску. Требало му је 107 дана да превази пут од Енглеске до Аустралије и 22 дана до Кејп Хорна. У сваком случају, ако све буде ишло нормално, пре осталих 15.000 километара прећи ће до почетка следећег месеца.

ЧИЧА ТОМИНА КОЛИБА

ба је била стално под водом. Чичестер је имао пуне руке посла. Од силних таласа само смо понекад успели да угледамо жути рукав његове непромочиве одеће.“

Ни у таквој ситуацији Френсис Чичестер није изневерио већ пословну енглеску учтивост. Када се у његовој близини нашао патролни чамац „Протектор“ он је емитовао преко радија: „Молим капетана да ме извини што висам истакао заставу у знак поздравља, али било ми је потребно пола сата да је нађем.“

Френсис Чичестер је тада морао друге ствари да ради. Морао је да покуша да живи иза њега од пакла. Јер Кејп Хорн, то је пакао. Иглене, ушлице између антарктичке ледене границе и гребенима богатог врха јужноамеричког континента. Само неколико деценија у другој половини деветнаестог века сматрао се за нормални бродски пут. Тада су морепловци из Чилеа на путу за Европу и товарни бродови са источне обале САД на путу за Калифорнију морали да оплове једно од најопаснијих места на свету. Због тога се ту налази и гробље бродова — једно од највећих у свету.

Није без основа што и најмодерније књиге о морепловству садрже детаљна упутства како опловити Кејп Хорн. Али није само море опасно. Мада постоје разне по моћне луке, сигналне ватре и мисионарске станице, ипак се догађа да нико не притекне у помоћ. О доморцима, патагонским Индијанцима, написао је: „Они су стидљиви, неповерљиви, знају да се сакрију и не треба им поклопити поверење... Не зна се да ли би притекли у помоћ морепловцима...“

Преостало су шећерлеме

Да ли је Френсис Чичестер то све прочитао? У сваком случају, једрило је брзо и опрезно око Кејп Хорна. Некада је био, између осталог и наставник навигације у ваздухопловству. Довољно да и без мапе и ветрог неба може да одреди свој положај. А имао је и среће. Море које се подизало пет-шест метара изнад њега, било је према мишљењу очевидца „далеко мпираније него обично у ово доба године.“

Пре поласка на пловидбу око Кејп Хорна Чичестера су многи опомињали, а он је одговорио: „Мало дошег времена је сасвим добро, јер ћу опет доћи у форму. А оно што ме после Кејп Хорна очекује то су праве шећерлеме.“

Шећерлеме ће га у сваком случају очекивати када превази „преосталих“ 15.000 километара од укупно 53.000 колико му је још остало од Кејп Хорна до Енглеске. Већ сала му се у Енглеској припрема тријумфални дочек који треба далеко да премашу дочек Гагарина у Москви или Грисома у Њујорку. У сваком случају, Френсис Чичестер неће ништа изгубити већ само добити у финансијском погледу. Уговори које је склопио пре почетка пловидбе, обезбеђују га до краја живота.

Френсис Чичестер је одрастао у пуританској средини којој кући. Отац му је био строг, старија браћа су га тукла. Можда се тиме може објаснити то што му усамљеност не смета и што је после два месеца које је сам провео на мору послао овакву поруку обличјем броду: „Безите ми с очигу! Нећу да видим ниједног човека!“ Или што је у једном интервјуу рекао: „Највећа благодет усамљености на мору јесте што човек може најзад сам са собом да говори, што сам са собом може бити начисто.“

Будилник за пецароше

Познато је да пецане умиреју живце. Али то изгледа није било довољно једном старом Данцу — он је желео и да пецна и да мало одспава. У пристаништу Копенхагена, на месту где обично пецна, поставио је справу коју је сам измислио. Њен главни део је звона са старинског будилника; за њега је привезан штап са удицом. Када риба „загризе“, звонце се огласи. Старац се не љути што му оно прекида сан, јер му је ипак више стало до рибе која му тако рећи „падне у крило“.

ДОЖИВЉАЈИ У БРДИМА ЦРТА И ПИШЕ Б.ЛОБАЧЕВ

НАШИ МАЛИ ПРИЈАТЕЉИ СУ СЕ СПУСТИЛИ НА ТЕРДОТЛЕ.

Шах МИХАИЛ ТАЉ

О Таљу је писано много више него о ма коме велемајстору шаха нашег времена. Као што је некада светски првак Аљехин био стално у жижи шаховских збивања, тако је и са Таљем, човеком изванредне маште, памћења, знања, шахистом који је у 24. години освојио титулу првака света. Популарност Таља после губитака титуле коју је носио само годину дана није ослабила: он је остао рад гост у свим деловима света, јер где је Таљ тамо шаховски сусрети постају интересантни и значајни.

ИЗВАНРЕДАН НОВИНАР

На 13. шаховској олимпијади у Минхену 1958. године у совјетској екипи Таљ је био првак, а Петросјан друга резерва. Дошавши са титулом првака Совјетског Савеза за ту годину и многим успесима на турнирима, Таљ је био увек у центру пажње. Кад је играо, око његовог стола налазила се маса љубитеља шаха, кад је ишао у дворану или се из ње враћао, пратила га је поворка новинара и симпатизера. У хотелској соби, коју је делио с Петросјаном, шах се играо и дану и ноћу. Брзопотезне партије смењивале су се муњевитом брзином. И сам капитен екипе, велемајстор Котов, долазио је у посету младим велемајсторима да одигра понеку партију и да им нареди „да је игре за данас доста“. Кад није играо шах, Таљ је био у турнирској сали, гледао како се други боре и припремао извештај за свој лист у Риги. Телефонски позив из Риге увек је замицао Таља спремног за ватромет речи: његов мали нотес био је само подсетник за опширне извештаје у којима је напетом гласом говорио ток

најбољих партија и диктирао интересантне позиције.

ПОПУЛАРАН КОД ФУДБАЛСКЕ ПУБЛИКЕ

Само две године касније Таљ је учествовао на 14. шаховској олимпијади у Лајпцигу, као челна табла совјетске екипе. Те године у пролеће, он је постао првак света па је другу таблу играо експривак Ботвиник. Поредак осталих играча био је следећи: Керес, Корчиој, Сислов и Петросјан. Таљ је из 15 партија освојио 11 поена и — много симпатија домаћих шахиста.

Кад се тих дана нашао на фудбалском стадиону, ни ту није на своје велико изненађење, прошао незапажено. Преко звучника је објављено да се међу гледаоцима налази шампион света Михаил Таљ! Десетине хиљаде гледалаца почеле су да се комешају, сви су желели да у свом суседу препознају Таљеву фигуру.

— Ви сте врло слични Таљу — рекао му је другом приликом пролазник на улици.
— Да мени су то више пута и други рекли — одговорио је Таљ и наставио пут.

МЕЧ У АВИОНУ

Враћајући се са Међународног турнира за првенство света 1964. године из Амстердама Таљ је одиграо занимљив меч у авиону на путу за Москву. Један путник обратио му се молбом да одиграју неколико партија шаха. Таљ је радо прихватио, као да се иза њега није налазило пет недеља напорних борби на турниру. Прву партију је добио Таљ уз коментар пораженост: „Па ви не играте лоше!“ — Пошто је добио и другу партију, Таљу је постављено и друго питање: „А шта сте ви по професији?“ — Но-

винар — одговорио је! — И — велемајстор.

— Ах, па ви сте Таљ. Ја

сам пијанист Могилевски, враћам се из Брисела са међународног конкурса.

После овог дијалога победник на скупу пијаниста у Бриселу наставио је да игра са победником из Амстердама.

МИГУЕЛ ТАЉ

После одличне игре на 17. шаховској олимпијади у Хавани, Таљ се са групом играча „преселио“ на Палма де Мајорку, шпанско острво где се играо велики постолимпијски шаховски турнир. Михаил Таљ, који је овде постао Мигуел Таљ, имао је изванредан почетак: шест поена из шест партија, па је прво место обезбедио још у самом почетку турнира. Својом игром и начином прилажења шаху оставио је снажан утисак и на своје старе и нове познанике.

Велемајстор Александар Матановић прича о феноменалним способностима Таља: он је једном приликом у дру-

штву велемајстора играо — као Петросјан, затим је из првобитне позиције приказао како би играли још неки најпознатији шахисти чији стил игре обележава неку од шаховских епоха. На крају је Таљ заиграо као Таљ и фигуре су вођене руком „шаховског мага“ почеле свој плес по црно белним пољима.

ТУРНИР ПОСЛЕ ТУРНИРА

Колико Таљ воли шах сведочи „турнир после турнира“ у Палма де Мајорку чији је он био иницијатор и организатор. Била је повољ, текао је банкет у час, завршетка турнира, уморни играчи спремали су се за кратак починак и сутрашњи пут. Онда се јавио Таљ, жагор је задро да би се чуле речи: „Предлажем да одиграмо брзопотезни турнир“. Енглез Вејд је одмах почео да црта шаховску таблу, други су у углу сале намештали столове, ређали фигуре. У том друштву се нашао и велемајстор О'Кели познат по томе што не воли брзопотезне турнире. Таљев предлог за многе је значио крај банкета и опрштаја са одмором. Јутро је затекло неуморне витезе како повлаче завршне потезе на овом неплатираном турниру.

ЗБИРКА ЈЕДНОГ ХИРУРГА

Григориј Петухов, хирург из Брјанска, сопственик је необичне збирке. Чегга све нема у њој. Дугмади, „зихернади“, металног новца, кључева, кашичица, ручних часовника, шаховских фигура. Све те „експонатне“ хирург је извукао из

једњака својих непажљивих и „прождрљивих“ пацијената. Петухов је почео да ствара своју колекцију пре 40 година и од тада до данас сакупио је око 800 предмета који би могли да служе за све друго само не — за гутање.

ОСВЕТА АУТОМАТА

Да ли сте икад помислили колико је мучно бити било какав аутомат: људи га непрекидно узнемиравају, вуку, бесно ударају песницама, чак и ногама. А за све то време он их послушно служи. Можда је овакав поступак „навео“ неке аутомате да се „освете“. Вероватно је то био случај а са једним аутоматом за продају

марака у Канади који је једну жену која је нестрпљиво вукала за ручицу за избацивање марака — „ујео“.

Други случај недавно се одиграо у Нотингемширу: аутомат за продају чаја једног дана избацивао је врелу воду на сваког оног ко би га додирнуо.

ДВЕ НЕОБИЧНЕ КОЛЕКЦИЈЕ

Ерик Далстрем дању ради као шеф моторног одељења трамвајског предузећа у Хелсинкију, а вечери проводи код куће градећи минијатурне трамваје. То је његова омиљена забава још из детињства, када је неке играчке пратио сам. Од његових модела најстарији је француски трамвај из 1820. године, а последње што је израдио јесте модел финског трамваја из 1904. године. Упорни Норвежанин израђује и аутобусе, међу којима се налази и један лондонски на два спрата. За веома вешто и прецизно израђене моделе Далстрем употребљава хартију и кутује за палидрвца, премазује их масном бојом. Своју занимљиву збирку намерава да једног дана поклони неком музеју.

Осамнаестогодишњи Шкотланђанин Дејвид Браун сакупио је богату збирку празних кутуја за палидрвца, пету на свету по обимности. Али зато он једини има комплетну гарнитуру кутуја, такође за палидрвца, са портретима свих досадашњих председника Сједињених Америчких Држава. За њу му је већ понуђена цена од 1200 фунти, али је Браун, иначе председник удружења скупљача ове врсте предмета у Британији, није прихватио.

Источнонемачко издавачко предузеће „Млади свет“ објавило је књигу намењену деци. У њој су прикупљене разне забавне шале и весели цртежи. Данас се и ви можете упознати с неким од њих.

ПОМОГЛА ЈЕ ТЕХНИКА

БЕЗ РЕЧИ

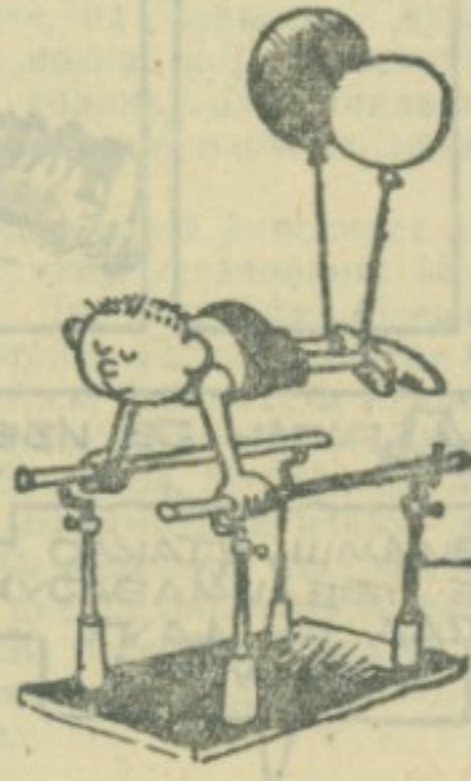
ДОСЕТЉИВИ УМЕТНИК

ДО ЦЕМА...

ДОМИШЉАН

ПОМОЋ

WALT DISNEY ХРАБРИ ПРИНЦ ОД ДОНЕГАЛА

ХЏУ ЈЕ СТИГАО ДО ВРХА ДИМЊАКА. ЗАХВАЉУЈУЋИ ОЛУЈИ, НИКАКАВ ШУМ СЕ НИЈЕ ЧУО...

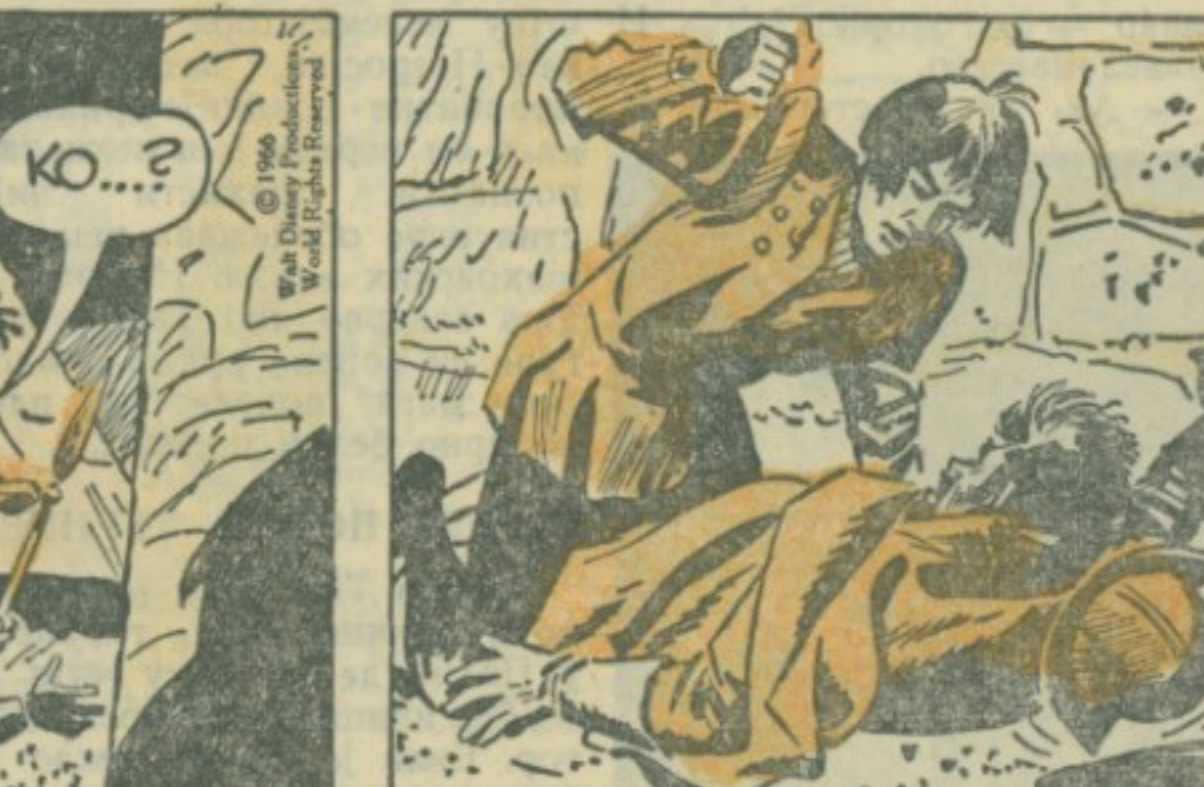
НА ЊЕГОВУ НЕСРЕЌКУ, ДОК СЕ ИЗВЛАЧИО ИЗ ДИМЊАКА, ЈЕДАН КАМЕН СЕ ОДРОНИО...

КО ТО ИДЕ?

НА ПУТУ У СЛОБОДУ, ИСПРЕЧИО СЕ ЈЕДАН СТРАШАР...

КО...?

СТАВИШИ НА ГЛАВУ ШЛЕМ А НА ПЛЕЌА ОГРТАЦ ОНЕСВЕЋЕНОГ СТРАШАРА, ХЏУ СЕ УПУТИО РЕЦИ...

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ, У ОДАЈИ ВИЦЕКРАЉА...

ЕКСЕЛЕНЦИЈО! ЗАТОЧЕНИК ЈЕ ПОБЕГАО... ПРИНЦ ОД ДОНЕГАЛА!

СВА ГРАДСКА ВРАТА СУ ЗАТВОРЕНА И ПОТЕРА ЈЕ КРЕНУЛА...

НАЊИТЕ ГА! ВРАТИТЕ ГА! ЖИВОГ!

ЗА ТО ВРЕМЕ ХЏУ ЈЕ СТИГАО НА ДРУГУ СТРАНУ РЕКЕ...

ОВИ ИЗЛАЗИ СУ ЗАТВОРЕНИ! ОСТАЈЕ МИ САМО ЈЕДАН ПУТ!

ВОЗНИЦИ НИСУ НИ ОБРАТИЛИ ПАЖЊУ НА ЈЕДНО БУРЕ КОЈЕ ЈЕ РЕКА НОСИЛА НИЗВОДНО...

АЛИ ЛАНАЦ РАЗАПЕТ ОД ОБАЛЕ ДО ОБАЛЕ НА САМОМ УШЋУ РЕКЕ ПОСТАО ЈЕ САВЕЗНИК ЕНГЛЕЗА...

Писма читалаца

Скупљам маркиче и значке. Волим спорт, музику и филм. Учлањена сам у организацију извиђача па бих се радо дописивала са извиђачима. Језик дописивања: српскохрватски и руски. Славина Милошевић, Омладинска бригада број 8/23, Нови Београд, Београд.

Имам 14 година. Скупљам марке и салвете. Волим спорт, музику и филмове. Дописивала бих се са старијим друговима и другарицама. Злата Левић, Омладинских бригада број 16/44, Нови Београд.

Желела бих да се дописујем са друговима из Совјетског Савеза и наше земље. Језик дописивања српскохрватски и руски. Зорна Чекановић, улица 28. новембра број 117/II, Нови Пазар, Југославија.

Имам 17 година. Ученик сам III разреда гимназије у Мостару. Желео бих да се дописујем са љубитељима модерне музике, затим филмелије и спорта. Миланковић Бранислав, Ваздухопловна гимназија „Маршал Тито“ IIIc, Мостар.

Желела бих да се дописујем са вршњацима из целе земље. Волим спорт, филм, модерну музику и навијам за „Партизан“. Ученица сам I разреда гимназије. Имам 16 година. Љиљана Радић, Ул. Лазе Костића број 3/1, Шид, Срем.

Идем у VII разред и имам 13 година. Желела бих да се дописујем са вршњацима из наше земље и иностранства. Волим модерну музику и филм. Скупљам слике филмских глумца, разгледнице, салвете и значке. Језик дописивања српскохрватски. Верница Димитријевић, Мутапова 30, Београд.

Желели бисмо да се дописујемо са другарицама и друговима из наше земље. Имам 17 година а хобијам је скупљање разгледница, модерна музика и спорт. Пресечки Јордан, Душић Јоже, Ваздухопловна гимназија „М. Тито“ IIIa, Мостар.

Желео бих да се дописујем са младићима и девојкама из наше земље. Ја сам морнар на разарачу „Пула“. Имам 20 година. Мој хоби је скупљање разгледница. Недељковић Добрисав, Р-22, Сплит.

Желели бисмо да се дописујемо са ученицама из Југославије. Ми смо ученици IIIc Ваздухопловне гимназије, Мостар. Довољно је написати број 1 до 26 па ће под тим бројем одговорити један ученик. Ваздухопловна гимназија „М. Тито“ IIIc, Мостар.

Желим да се дописујем са читаоцима широм земље и из иностранства. Ученик сам II разреда учитељске школе. Имам 18 година. Милан Тодоровић, Учитељска школа IIб, Бијељина.

Ученик сам Индустијске стакларске школе у Параћину. Волим фудбал и размењивао бих разгледнице. Имам 16 година. Радисав Станикић, ученик Iа, Индустијска стакларска школа, Параћин.

Жеља ми је да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље. Скупљам разгледнице и плоче забавне и народне музике. Имам 20 година. Гајић Првослав, Ул. Велизара Косановића 58, Београд.

Желим да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље и иностранства. Имам 15 година. Скупљам разгледнице и фотографије филмских глумца. Волим модерну музику. Гаде Каранфиловић, Партизанска 79/9, Скопље.

Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из земље и из СССР-а. Идем у 7. разред основне школе и имам 14 година. Мој хоби је скупљање марака и фотографија глумца. Станислав Хорват, Основна школа „Браће Малек“, Прелог.

Редован сам читалац вашег листа „Политикин забавник“ па бих вас замолио да објавите моју адресу у рубрици „Писма читалаца“. Похађам трећи разред Ваздухопловне гимназије „М. Тито“, Мостар. Волим модерну музику, сликарство и спорт. Миле Митић, Ваздухопловна гимназија „М. Тито“, Мостар.

Желео бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље. По занимању сам земљорадник. Имам 20 година. Волим спорт, модерну и народну музику, а размењивао бих фотографије и стари новац. Љубиша Савић, Хируршко одељење соба број 4 Општа болница „Др Воја Дулић“, Пожаревац.

Желим да се дописујем и да размењујем разгледнице. Имам 16 година. Нађ Ференц, Ул. Мирка Томића 12/II, Крушевац.

Волим филм и музику. Желео бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље. Ученик сам и имам 17 година. Милан Вигњевски, И. Л. Рибара 10, Футог.

Имам 11 година и идем у IV разред. Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама. Волим бит-музику и навијам за „Партизан“. Језик дописивања српскохрватски. Сања Грујић, IV, основне школе „Марко Орешковић“, Нови Београд.

Желела бих да се дописујем на руском и српскохрватском језику. Скупљам разгледнице и фотографије филмских глумца. Имам 15 година. Бранка Ракић, уч. VII-1 основне школе „Бранко Крсмановић“, Доња Мутница, код Параћина.

Ученица сам II разреда гимназије. Волим забавну и бит-музику. Језик дописивања: немачки, српскохрватски, руски, француски и мађарски. Викторија Чолаковић, гимназија „Вук Караџић“, Сечањ, Банат, Југославија.

Желео бих да се дописујем и да склопим пријатељство са друговима и другарицама из Југославије. Скупљам поштанске марке, разгледнице, књиге и часописе Hasan Lesmana H, 37 Sedane Street, Bogor- Vest Java — Indonesia.

Дописивао бих се са другарицама и друговима из Југославије. Имам 20 година и скупљам марке. А. Silton Perera, «Hema Villa», Molligoda-Wadduwa — Ceylon.

Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из Југославије. Mr. Anton Gwiazda, Kleemann Str. Walkerie — South Australia.

Бавим се филателијом и то са мотивима из биљног и животињског света. Иначе сам професор енглеског језика и математике. Mr. G. Rebello, St. Vincent's High School, Poona 1 — India.

Желео бих да стекнем пријатеље у Југославији. Имам 19 година и студирам на Електромашинском факултету. Мој хоби је скупљање марака. Raj Kumar Nagpal, J-10/23, Rajouri Garden, New Delhi — 27 — India.

Желео бих да склопим пријатељство са филателистима из наше земље. Скупљам марке нарочито серије „Флора“ и радо бих исте размењивао. Молим да ми шаљете писма авионом. Lie Tjoang Liang, Dj. Manga Besar VII/15, Djakarta VI/1 Indonesia.

Желео бих да се дописујем и да стекнем нова пријатељства са друговима и другарицама из наше земље. R. C. Palaniappan, Ass. Elect. Foremen. T.L.S. Golden Rock, S. Rly — India.

Редовна сам читатељка вашег листа „Политикин забавник“. Желела бих да се дописујем са младићима од 17 до 23 године. Имам 17 година. Драгана Првуљ, Ул. Омладинска бр. 116, Панчево.

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из целе земље. Имам 14 година и идем у VIII разред. Језик дописивања српскохрватски и руски. Секиба Јеврић, уч. VIII разреда школа „Миладин Поповић“, Пећ.

ДОШУА И БРАДА

Када је Дошуа ушао у телефонску кабину, имао је глатко избријано лице, а када је из ње изишао његово лице је било обрасло у густу браду. Брада је изгледала као права, а он је лично на скитници.

Последњи пут Смит је изгледао тако пре пет година. Тада се скривао у једном напуштеном амбару и није се усуђивао ни нос да помоли. Најзад, када су залихе хране биле при крају, глад га је приморала да изиђе напоље. Имао је срећу; сви су мислили да је он давно напустио тај крај.

Пошто се уверио да су његова кола још паркирана на углу, погледао је на сат. Остало му је још десет минута да се појави благајник.

Паланке, размишљао је Дошуа Смит, имају извесне предности. Ту полиција обично није у приправности. Шерифи су углавном безазлене наивчине. Стварно, човек би требало да се оријентише на паланке, јер се у њима лако може доћи до новца.

Кад се благајник појавио, Смит је откочи револвер у цепу. Није намеравао да га употреби, али можда ће му бити потребно да осигура одступницу.

Благајник је био млад човек. Поверили су му торбу са надницама радника. Изгледао је слабућав. Када се приближио Смићу, овај је скочио на њега. Борили су се неколико секунди, а тада младић испусти торбу и учини нешто на што Смит није мислио: извуче револвер.

Смит је био вешт у извлачењу револвера. Опалио је још пре него што је момак успео да откочи. Метак је погодио благајника посред груди.

Зграбивши торбу Смит поче да бежи. Људи су трчали и викали. Чула се и полицијска пиштаљка. Он јурну иза угла, баца се у своја кола и даде гас. Уз пут скиде лажну браду и кад се удаљио неколико километара заустави се на неком мосту и баца је у реку.

Пре него што је кренуо даље, избројао је новац. Било је тачно 23.000 долара. Али, Смит није био задовољан. Није њега мучила грижа савести, али му је разум некако говорио да је убиство гадна ствар. Никада му још није овако горело под ногама као сада. Декардио се и мотор у колима. И то се десило наред цесте, а надалеко није било никакве радио-

нице за оправку. Наставио је пешице. Спустило се вече и он проведе ноћ под ведрим небом. Ујутру га је почела морити жеђ, али је он избегавао друм и настанена места, па је залутао. Жеђ је била страшна. Земља је била сува и врела. Ње-

му се зацрпе пред очима. Кад је угледао фармерску кућу, пожурио је, прешао пре ко ограда и дошао до бунара. Неколико коња немирно је фрктало, али он се није на то обазирао.

Када је Дошуа Смит дошао к себи, лежао је у кревету. Груди су га болеле. Поред кревета видео је једнога човека седе које кога није познавао.

— Но, мистер, ово вам није требало. Када је вранац јурнуо на вас, мислио сам да је с вама свршено. Треба да знате да је тај вранац прави ђаво. Осим мене нико се не усуђује да уђе у ограду. Срећа ва-ша да вам је сломио само неколико ребара. Два дана сте лежали као мртви.

Дошуа Смит покуша да се придигне, али одмах паде стењући:

— Торба! Где је моја торба?

— Ах, торба — рече фармер — ено је поред вашег кревета. Прво сам мислио да је отворим да бих можда нешто о ва-ма сазнао, али ми је жена рекла да није ред да то чиним.

Смит одахну и покуша да се насмеши.

— Нећу вам бити дуго на терету. Оти-ћи ћу чим будем могао да ходам...

Фармер махну руком:

— Остајете док не оздравите. Доктор Алан ће опет свратити да вас прегледа. Смит је остао на фарми. Доктор Алан га је прегледао и узред испричао како је у граду убијен и опљачкан један благајник.

— Ја сам се баш налазио на улици, — рече доктор — када се то десило. Видео сам убицу. Протрчао је поред мене. Био је то неки запуштен брадат човек...

Смит је мирно слушао. Доктор му је направио још неки мелем и отишао.

Смит је мислио да је сигуран на фарми. Веровао је да нико не слуги да је он зло-чинац. Људима на фарми испричао је не-ку симпатичну причу о себи и био је уверен да су му они поверовали. Уоста-лом, тако је све изгледало. Није постојао разлог да пожури са оздрављењем.

Тако прође месец дана.

Доктор Алан дође још једном да га види. Ребра су зарасла, Доктор га лупи по рамену:

— А сада напоље из кревета да вам ноге не откажу. Немојте се поплашити када се видите у огледалу. Истина са бра-дом која је расла месец дана не личите на центмена.

Фармер додаде:

— Могу да му дам апарат за бријање. — Не, донесите ми један из града — рече Дошуа Смит.

— Требаће вам још нешто за јачање рече доктор Алан. Препишају вам нешто а ваш љубавни болничар донеће то из апотеке. Доктор Алан написа неколико редака на једној педуљи и тутну је фар-меру у руке рекавши му тихо:

— Побрини се и за ово.

Дошуа Смит затетура се када се диже. Услед дугог лежања није имао снаге у ногама. Стао је пред огледало и посма-трао се. Брада му је била дуга, густа и чупава. Наједном, виде у огледалу како се врата отворише. Уђе шериф, а с њиме и доктор Алан.

— То је он, рече доктор Алан. Познао сам га по бради. Баш је тако изгледао када је поред мене протрчао.

Пре свега самосталност

Амерички педагог др Бланша Џеферсон са универзитета у Питсбургу у америчкој савезној држави Пенсилванији, сматра да је погрешно давати деци свеске са црте-жима које она треба да обоје или испуне комадићима шарене хартије. Готови облици — каже она — не подстичу иницијативу и машту, потискују стваралачки импулс и ус-крајују детету задовољство од личног ства-ралаштва. Корисније је дати детету белу или обојену хартију, оловке различитих бо-ја и водене бојице, маказице и лепак и пу-стити га да само слика оно што му падне на памет. Остварено „уметничко дело“ не треба ни хвалити нити га оцењивати са ус-хићењем или с подсмехом. Јер, у свему то-ме најважније је „самостално стварање“.

Преко прече...

Артур Кузела из Наварка журио је тога дана да што пре стигне у канцеларију. От-рчао је у гаражу, сео у свој стари аутомо-бил — али никако да покрене мотор. На крају је сав бесан изишао из кола и трес-нуо врата са собом. Од потреса мотор се „пробудио“, кола су кренула напред, изи-шла из гараже и наставила пут низ улицу право у воду залива Наварка. Несрећни ау-томобилиста позвао је у помоћ полицију и — дежурни полицајац му је на лицу места уручио позив за судију због изазивања оп-асности на друму и кршења саобраћајних прописа

★

Пролазећи ноћу преко друмова засењене блештавом светлошћу аутомобилских фа-рова, животиње често страдају. У Хола-ндији су спроведене мере за заштиту ових животиња. Са обе стране путева побијени су дирекци са металним огледалима која ре-флектују у правцу угла светлости аутомо-била који наилази у шуму. Искуство је по-казало да уплашене животиње застану као укопане, тај тренутак забуне довољан је да им спасе живот, а возачу да избегне по-некад и тежак удес.

Прича о скуваном зечићу

Ка америчком континен-ту нема краљевина али има краљева. Додуше некрунисаних. Рокфелери, Ди-пони, чланови породице Форд. Они чак нису ни чла-нови владе али ипак утичу на судбину својих суграђана и своје земље. О некрунисаним краљевима, њиховом успе-ху у животу, њиховом богатству написане су многе књиге. Го-тово све оне налазе на бајке и све имају исти почетак: ос-нивачи ових породица пока-зали су од најранијег дети-нства необичне способности, ум, снајалжљивост, упорност...

Не може се одрицати да су оснивачи породица милијар-дера показали извесне особ-ине још у најранијем дети-нству, али не само оне о ко-ји-ма пишу писци њихових био-графија-бајки.

За једну од најбогатијих породица не само у Америци већ у читавом свету сматра се породица краљева нафте — Рокфелерови. Темелј ње-ном богатству положио је кра-јем прошлог века Џон Рок-фелер — старији. Прича се да је он још у узрасту кад се остали малишани занимају за дрвене коњиће и кликере, показао сасвим друге скло-ности. Седмогодишњи дечак из-молнио је од мајке плаву пор-цуланску зделицу, која је ста-

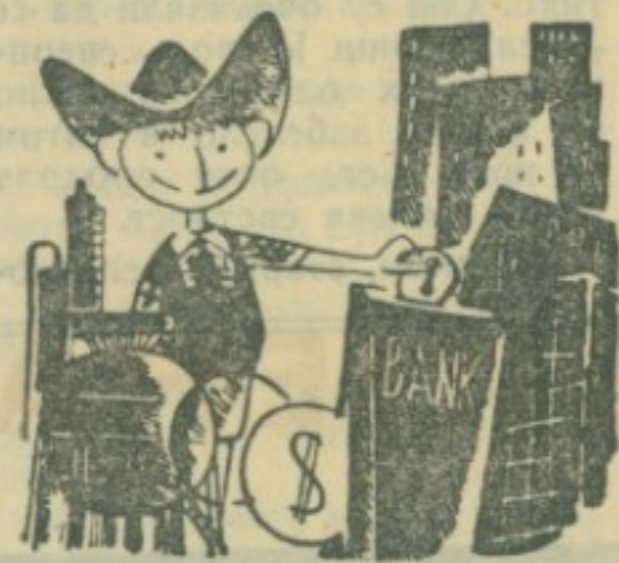
јала на камину, и у њу почео да скупља бакарне новчиће до којих би на било који на-чин дошао. Његови вршњаци су за добијени новац купова-ли слаткише и возили се на рингшипу, а бледућави шкрофулозни Џони, туђећи се од друге деце, могао је сатима да броји и пробраја своје мало богатство.

Ево сећања самог Рокфе-лера.

„Једно од мојих најрани-јих искустава било је купање кромпира код нашег суседа. Радио сам неколико дана. Су сед је био веома предузим-љив фармер чији су послови успевали. Имао сам тада, от-прилике, дванаест година. И фармер ми је сваког дана да-вао по неколико новчића. Стављао сам тај новац у ка-сицу и ускоро сам открио да бих ако оно што зарадим ко-пајући кромпир сто дана ста-вио у банку могао да доби-јем 50 долара. И то би био само интерес на уложени но-вац а ја не бих морао ни пр-стом да мрднем. Био сам ве-ома импресиониран тим от-крићем и оно ме је навело на мисао да би било добро да новац учиним својим ро-бом, а не да ја робујем да-бих га зарадио.“

Познато је да се ако се на-текући рачун уложи један до-

лар после годину дана може добити долар и пет центи. На тој чињеници заснивају се банкарски послови. Али, да таква рачуница узбуди ма-шту једног дванаестогодиш-њег дечака, за то заиста тре-

ба имати нарочитих „способ-ности“.

„Нарочите способности“ по-казао је у свом детињству и један други „некрунисани“ краљ — Ламонт Дипон Ко-пленд, који данас има око шез

КАУБОЈИ НА МОТОЦИКЛУ

Три велике фарме за одга-јивање оваца у Аустралији сложиле су се да своје каубо-је опреме мотоциклима да би-брже обављали свој посао.

десет година. Породица Ди-понових је сопственик мно-гих хемијских фабрика у ко-јима се производи све: од нуклеарних глава атомских бомби до женских мрежастих чарапа.

Коплендова престона двора-на је његов радни кабинет ко-ји се налази у огромном обла-кочеру од стакла и алумини-јума. Дипон пати од наслед-не наглувости. Тај физички недостатак Копленд је пре-творно у премоћност: кад не-жели да слуша нешто непри-јатно, он просто ископча свој апарат за појачање звука.

Разуме се да није наглу-вост учинила Копленда гла-вном огромног предузећа. Ка-жу да су се и код њега особ-ности карактера испољиле још у детињству. Када је и-мао десет година учествовао је у породичном конкурс из биологије: мали Дипоновии такмичили су се измеђ себе ко ће од њих у најкраћем ро-ку да у околини Делавера на-ђе скелет било које животи-ње. И док су остала деца при-љезно претраживала око-лину, Копленд се досетио. Ку-пио је од неког ловца зеца и онако живог убацио га у ко-тао с врелом водом у коју је ставио много камене соде. Месо се само одвојило од ко-стију и Копленд је добио по-требни скелет и — награду.

Заиста, изузетне особине некрунисаних краљева пока-зале су се још у најранијем детињству.

Разлог: један човек на мото-циклу обичи ће пре површину од 7.800 квадратних киломе-тара него петорица људи на коњу.

СЕЛА У КРАТЕРИМА ВУЛКАНА

Живих вулкана било је некад и у нашој земљи, а наро-чито у Србији и Македонији. На многим местима и данас се налазе остаци вулканских купа поред купа угашених вул-кана, у северној Македонији има неколико вулкан-ских кратера. У неким од њих људи су одавно подигли на-сеља. Ту су не само били заштићени од невремена, него су у ранија времена ти кратери служили и као добар одбрам-бени положај.

Од првобитних кућа и заселака у неким вулканским кра-терима развила су се читава села, па и један мали град.

У вулканском кратеру познатом под именом Лесновске чуке, који има пречник око 1.500 метара, лежи мало село Лесново и истонмени манастир. Овај кратер налази се не-далеко од познатог рударског места Злетово.

У Туларевом кратеру, који се такође налази у северо-источној Македонији, смештено се село Туларево у коме жи-ви неколико стотина становника. Село Шопско Рударе, у коме има неколико десетина кућа, такође лежи у једном кратеру старог угашеног вулкана.

Рударски град Кратово по свом положају јединствен је у нашој земљи и у Европи. Највећи део овог градића, који је постојао још за време владавине Римљана у овим краје-вима, лежи у кратеру једног од највећих вулкана у Маке-донији, на надморској висини од 680 метара. Вулкански кра-тер по коме је и сам град добио име, доста је изгубио од-свог првобитног облика. Кратер је просекла Кратовска ре-ка, а под дејством киша, мразова и ветрова, некад стрме стране вулканског кратера добиле су блаже нагибе.

ДУГА — ЛУК БОГА УКО

Гопатитакхона на санскритском значи „супруг краве“. Или — дуга. Бог Индра, господар небеског свода уз тутањ громава музе небеске краве које уместо млека дају кишу. Престављач невремена велики бог наговештава — дугом.

Хесиод (око 770. пре наше ере), уз Хомера најстарији хеленски песник, сасвим озбиљно тврди да је дуга весница небеса и да обилази око света огромном брзином. Хитра као муња она стиже до морских дубина и до реке Стикс, која води у царство мртвих. Чак и кад се спрема на починак, она не одвезује свој шарени појас и не скида крилате сандале.

Три дана — веровали су стари Германи — дуга пије воду после кише. Ко успе да

стигне на место где она испушта небеску влагу може да отме од ње чаробну посуду с ликовима Месеца, Сунца и звезда. Та посуда ће му довести богатство и срећу, али ако је прода или некоме поклони, на њега ће се излити гнев свих богова.

Бугари су веровали да је дуга појас свете Недеље, а Литванци су говорили да је она појас тмурне девице Ламуми. Код Естонаца дуга је срп бога громава, а код Финанаца — лук бога Уко.

На шареној дузи седеље су грчке богиње, а затим — мадона. На сликама католичких сликара 16. века господ Бог уздиже се на место по дузи. У то време, не зна се због чега, дуга је сликана само у три боје, као и ореоли светаца.

Међу онима који су проучавали дугу и дали прве научне теорије о узроцима њеног појављивања, треба на првом месту поменути Марка Антонија Доминиса. Године 1661. он је изнео своја гледишта у једном научном трактату. Из његове биографије дознајемо ово: био је архиепископ и професор филозофије и природних наука на Универзитету у Падови. Због својих јеретичких и бунтовних мисли и списа био је затворен у тврђаву Светог Антонија где је и отрован.

Декарт је 1637. године наставио Доминисов рад а затим је Њутн у својој „Оптици“ подробно изнео учење о разлагању беле светлости. Али тек су у прошлом веку научници Јунг, Потер и Ери у потпуности разрадили теорију дуге и проучили све њене особености.

У нашим представама реч „дуга“ не везује се ни за старе легенде, а ни за теорије из физике. Блистави, шарени, радосни весница лепог времена — ето шта за нас значи дуга.

Уредништво „Политикиног забавника“ расписује конкурс за најбољи дечји цртеж ученика и ученица основне школе, а награђује и школе које покажу најбољи колективни успех.

Цртеж може бити направљен на основу прочитане песме или приче или на слободну тему из природе, живота града, завичаја итд.

КОНКУРС ЗА НАЈБОЉИ ДЕЧЈИ ЦРТЕЖ

НАГРАДЕ УЧЕНИЦИМА

Прва награда 20.000 ст. динара
2 друге награде по 15.000 ст. динара
5 трећих награда по 10.000 ст. динара

Осим тога сваки успели цртеж који буде објављен до краја године после конкурса наградиће се са по 2.000 ст. динара.

НАГРАДЕ ШКОЛАМА

5 школа које покажу најбољи колективни успех биће награђене по 30.000 ст. динара.
10 школа са комплетом малих радница израђених у Фабрици дечјих играчака у Изолу.
20 школа са комплетом уљаних боја.

Ученици који желе да учествују на конкурсима треба да пошаљу цртеже на адресу: УРЕДНИШТВО „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ — Београд, Цетињска број 1, IV спрат.

Последњи дан пријема радова је 15. мај 1967. године, а резултати конкурса биће објављени у „Политикином забавнику“ од 3. јуна 1967. године.

Жири ће прегледати цртеже и доделити награде.

На полеђини цртежа напишите јасно и читко име и презиме, наведите у који разред идете и како се зове школа, као и место у коме живите.

На коверти или омоту у коме се шаље цртеж такође наведите тачну адресу: „За конкурс“, а позади тачну и потпуну адресу.

Скреће се пажња да цртеж који не буде имао тачну, потпуну и читко исписану адресу неће бити узет у обзир. То важи и за ученике и за школе. Исто тако неће се узети у обзир цртежи израђени оловком, него само тушем или бојама. Упозоравамо учеснике конкурса да није дозвољено претставити туђе цртеже.

ЈЕДАН ОД ВЕЉ ПРИСТИГЛИХ ЦРТЕЖА (Љилана Бенедик, Смедерево)

УРЕДНИШТВО „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“

КЛОПКА У ПУСТИЊИ

Дуго је један део тропске шуме у Албертовом националном парку у Конгу био рђав глас. Шириле су се легенде од којих је једна била страшнија од друге. Причаљо се да тајanstвене силе усмрћују сва ко живио биће које би се усуђило да се приближи забрањеном месту.

Неколицина смелих ловаца — а таквих је било мало — по повратку из тог дела изглед причао је о ритавим гробљима животиња где су, једна преко другог, лежала трупа мајмуна, слонова и птица. Многи ловци који су отишли на та гробља да би

животиња отровни гасови који избијају из земље. Мишеви и жабе који доспеју у затровану зону губе свест и угнују за неколико секунди. За козе и антилопе довољно је пола минута. На једном од ових „гробља“ нарочито опремљена експедиција открила је 82 мајмуна, 38 слонова, 20 јилских коња и 33 лава. Гасови не избијају из земље непрекидно већ у неједнаким временским размацима због чега се догађа да животиње зађу на овај терен кад је ваздух „чист“ да би идућег тренутка биле обавијене облаком отровних гасова.

се домогли слононих кљова, нестали су без трага.

Загонетка је тек недавно решена. Утврђено је наиме да су узрок пропасти и људи и

ЗАТО СЕ ЗАКОН НЕ МЕЊА

Неки грађани упиташе Паузанија, спартанског краља:
— Зашто не може да се промени неки стари закон?
— Зато што закони треба да заповедају људима, а не људи законима, — одговори Паузаније.

Сломљена рука

— Умирите се, молим вас — обратио се Вернер узбуђеној жени. — Неће проћи ни неколико минута а ваш ће новчак Јесте ли наредили да се врате закључају?

Ово питање Вернер је упутио шефу радње у чијој је канцеларији вођен разговор.

После дуже паузе поново доносимо три кратке детективске приче-загонетке у којима главну улогу игра ваш и наш стари познаник инспектор Вернер. Од њега смо научили да на сваку појединост у тексту као и на цртежу којим је прича илустрована, обратимо пажњу јер ће нам то помоћи да откријемо преступника. За оне који још нису „испекли“ детективски занат, одговор дајемо на 14. страни.

— Да, свакако. Ово је, као што знате, већ пети случај у овој седмници. Зато смо вас и замолили да дођете — одговорио му је директор.

— Ја сам на улазу у радњу оreo свог старог познаника и за сваки случај замолио га да пође са мном. Али шта то видим, Ваксфлингеру. Изгледа да је моја сумња била неоснована. Вас боли рука и ви не можете да испуњавате дужности које су, да тако кажемо, везане за вашу професију.

— Сасвим тачно, инспекторе. Како бих могао да сломљеном руком претурам по туђем цепену? А моја лева рука је као што знате, од рођења мало дефектна и њоме се не служим баш најбоље. Зато ми дозволите да одем. Имам неки хитан посао а овде стојим.

— Нећете дуго стајати — одговори му Вернер и даде знак полицајцу да одведе Ваксфлингера у затвор.

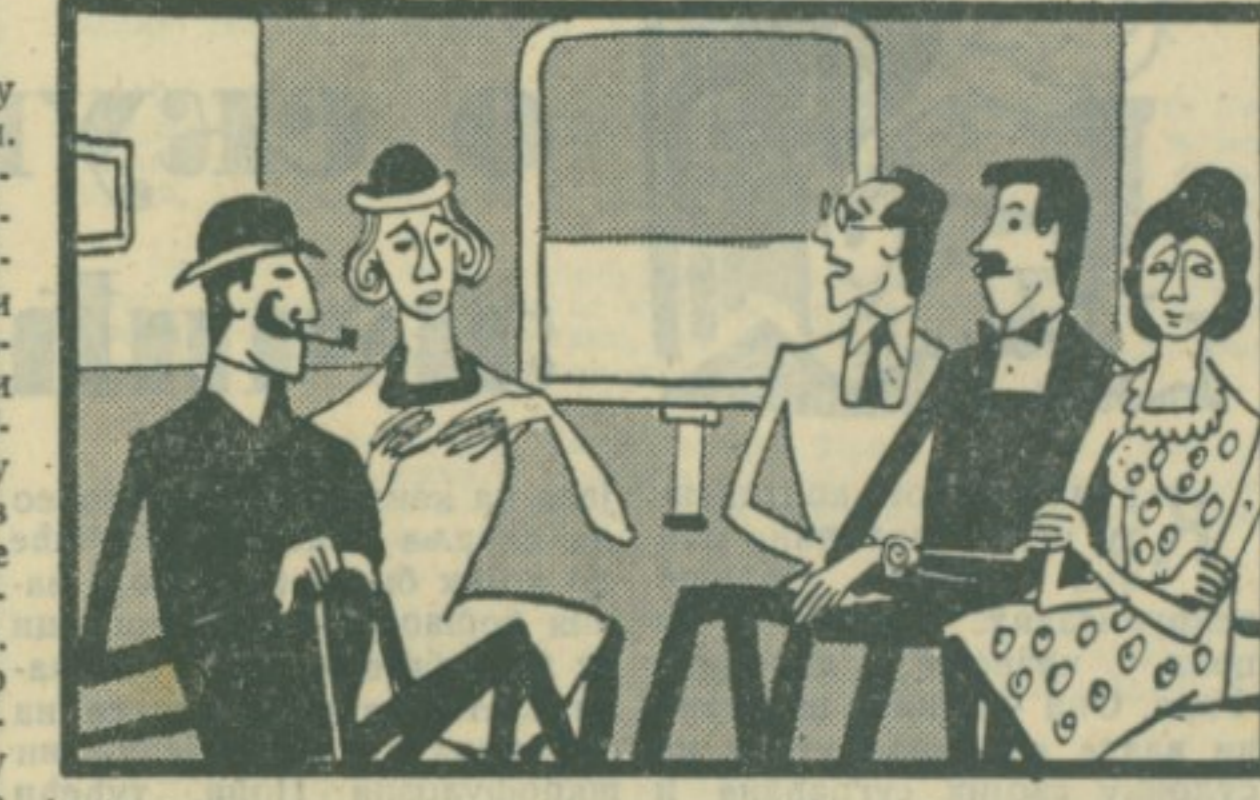
Зашто је Вернер одмах посумњао да је Ваксфлингер извршио крађу?

У КУПЕУ

Инспектор Вернер често путује по службеној дужности. Тако се и сад, као што видите налази у купеу где се окупило шарено и пријатно друштво. Пошто су се путници сместили приметно се занимљив разговор у којем су сви учествовали. Наједном се вагон „загњурио“ у непрозирну таму: воз је пролазио кроз дугачак тунел. Вероватно је био у питању квар, тек у купеу се светлост није упалила. „Овоме ће се сигурно обрадовати заљубљени и крадљивци“ — прошло је Вернеру кроз главу. У купеу је било тихо. Сви су очекивали да се тунел заврши. И ево — свеопшти уздах олакшања: окно се најпре забелело а затим је кроз њега опет продрла јарка сунчева светлост.

Наједном, старија жена ко-

ја је седела до прозора, продорно је крикнула.
— Мој бриљантски брош! Неко ми га је украо кад смо пролазили кроз тунел.
— Ко је то могао учинити? Путници су се сумњичаво погледали. Ко је од њих лопов?

— Не узбуђујте се, молим вас — чуо се Вернеров глас.
— Ја од самог почетка знам ко је од нас пружио руку да узме туђу ствар.
— Како је Вернер приметио крађу дијамантског броша?

РАЗБИЈЕНА ВИТРИНА

— Не, не драги мој! Ја вам то стакло нећу платити. Погледајте и сами. Још пре него што сам ја случајно ударио даском у стакло неко га је разбио каменом. Оно и тако није било ни за шта. Морали бисте да га мењате. Ја сам га само докусурило. Претпостављам да ни ви сами а бар васпитни метод за људе ни инспектор, кога сте без потребе позвали, не би грдили своје супруге кад би оне рецимо, један окрњен тањир бациле у канту за смеће.

— Не треба на исту гомилу

трпати окрњене тањире и стакла у једном државном надлештву — прекинуо је инспектор Вернер красноречивог мајстора Фидлера. — Ја допуштам да сте ви случајно разбили стакло, али и у том случају треба да одговарате за штету. Мислим да је то до бар васпитни метод за људе који покушавају да примитивним лажима доведу људе у заблуду.

На основу чега је Вернер закључио др Фидлер не говори истину?

СВЕ ЗА ПРИЈАТЕЉСТВО

У Дуровљевом кутићу у Мо скви, својерсно позоришту где сем дресираних животиња нема других глумаца, често се могу посматрати занимљиве појаве.

Једна од њих је необично пријатељство између камиле-мушјака Рачија и младе слонице Жени.

Покушајте да одглумите да сте љути на Рачија и да хоћете да га ударите. Жени ће му одмах похитати у помоћ, узбудиће се и трубиће све док се њен пријатељ не нађе ван „опасности“. Ако слоницу треба негде извести, макар само у шетњу по парку који окружава Дуровљев кутић, она се неће ни помаћи с места ако пред њом не корача Рачи. Чак и на позоришне пробае Рачи мора да прати своју пријатељицу.

Рачи стрпљиво подноси све нежности којима га обасипа експанзивна Жени. Занимљиво је посматрати како га она упорно гости сеном, обичним сеном, не нарочито укуским. Рачи је сит, не једе му се, али он ипак покорно жваће. Шта се све мора поднети због пријатељства.

МУЗЕЈ ПАРФЕМА

Барцелонски трговац по имену Гијалти уредио је јединствен музеј у Европи — музеј парфема. У њему се могу наћи узорци свих врста мириса добивени од европских и јужноамеричких биљака као и из других удаљених земаља. Ту су водиче од сандаловог дрвета из Арабије, мирис поморанџиног цвета из Марока, па чак и неки староримски мириси.

НЕУСТРАШИВИ ЛЕОПАРД

Леопард је најмудрији, најстрпљивији и најкрволочнији међу свим животињама из групе мачака — кажу они који познају његов живот и навике. Он је у стању да својим хладним очима боје илибара истовремено посматра свој плен и прати противника који се с друге стране приближава да му преотме плен. И пре него што је друга грабљивица стигла до жртве, он је донео одлуку: или да брани свој плен или да га, привидно напусти да би изненада напао уљеза и убио га.

У поређењу с лавом леопард је мали, тежак је просечно око 70 килограма. Али је зато сав саздан од мишића и тако снажан да нема ниједне друге животиње његове тежине која би се могла мерити с њим.

Готово сваки део Африке представља за њега погодно место за живот — било да се ради о шуми, планини или пустињи. Врло опрезан и лукав он спава преко дана између стена, високе траве или на лишћу испод неког дрвета. Али то није дубок и тврди сан. Довољан је и најмањи шум па да се тргне. Ако је то нека животиња, леопард ће кренути према њој провлачећи се кроз траву и жбуње као змија и вребајући из заклона најпогоднији тренутак да крене у напад. Мада је врло брз и снажан, он не троши своју снагу узалуд. Више воли да после смишљених припрема изврши препад на своју жртву и сигурно је убије.

Познати енглески писац Киплинг описао је леопарда као нешто најстрашније што се ноћу може видети:

„Усне се полако развуче да би откриле четири снажна очњака и велик број других зуба иза којих се појављивао црвеникасти језик. Два ока као две жеравице нетренице посматрају жртву и просто је хипнотису. Била је то слика демона како се појављује из пакла“.

Амерички фотограф Џон Доминис провео је осам ме-

сеци у Африци где је проучавао даноноћно ову животињу. На фотографији коју доносимо Доминис је снимно леопарда кад је погледом паралисао великог мајмуна бабуна и на крају га убио.

Мада леопард, као што смо рекли, најрадије креће у лов ноћу, ипак неће пропустити тако добар плен као што је велики бабун. Наш леопард приметно је мајмуна на дрвету, нешто даље од свог склоништа. Иначе леопард се опрезно провлачи кроз високу траву и трчи само кад треба да пређе преко неког пропланка да не би жртви дао времена да га примети и умакне. Вид му је тако оштар да с лакоћом примећује птицу на даљини од једног километра. Најрадије, ипак,

лови крупнију дивљач: антилопе, газеле и бабуне.

Када га је бабун, приметио, било је све касно. Леопард се лакоћом узварао уз дрво на коме се бабун налазио. И уместо да се погне на неку тању грану, јер је лакши од леопарда, бабун је у паници покушао да нађе спаса, у бекству. Али исто онако као што се добро пење леопард и добро скаче са дрвета. Изгледа бабуна да се спасе бекством на отвореном терену минимални су јер ће га леопард са лакоћом стићи и убити.

Истина, често се дешава да дрека нападнутог мајмуна привуче већи број мушјака бабуна који ће неустрашиво навалити на леопарда. У том случају за леопарда је најбоље да умакне. Ако се упусти

у борбу, сигурно је да ће га мајмуни растргнути. Зато леопард увек добро осмотри околинду пре него што нападне бабуна. Леопард не спада у оне животиње које ће се лако повести за стомаком и гледати да на сваки начин дођу до хране. Код леопарда је правило — прво сигурност а онда, храна.

Исто тако леопард не спада међу оне животиње које убијају из чисте жеље за убијањем. Он напада само онда кад је гладан или када се брани. Али и поред све своје лукавости и снаге леопард нестане све више као, уосталом, и све друге веће животиње. Његов највећи непријатељ био је и остаје — човек.

ШТА ЈЕ МИСЛИО КАД СЕ РОДИО?

Преносимо један „бисер му дрости“ недавно објављен у неком канадском часопису поводом годишњице рођења француског писца Жил Верна.

„Осмог фебруара 1828. године родио се славни писац фантастичних романа Жил Верн, који тога дана није ни помишљао да ће једног дана написати познате романе: „20 хиљада миља испод мора“, „Пут око света за 80 дана“ и др.

ИЗМЕЂУ МНОГООБРОЈНИХ ЗАНИМЉИВИХ ЧЛАНКА О ЖИВОТИЊАМА, КОЈЕ СУ НАПИСАЛИ АМЕРИЧКИ ПРИРОДЊАЦИ ЛЕТИША И ХАРЛАНД МАНЧЕСТЕР, ОДАБРАЛИ СМО ОВАЈ У КОМЕ ОНИ ОПИСУЈУ НЕОБИЧНО ПРИЈАТЕЉСТВО ПСА И ДАБРА.

Било је то једног пролетњег дана пре неколико година. Моја жена и ја ишли смо на одмор у нашу пољску кућу. На путу смо се зауставили за тренутак да поздравимо суседа који је преко зиме пазио кућу. Чим смо завршили с уобичајеним питањима о здрављу и времену, „сусед нам је саопштио:

— Ваша брана је однета. Не свраћајући кући отишли смо право на „Језеро“. Уместо два хектара зајакене воде у којој се преко лета огледало сунце, борови и бреје, угледали смо бедну бару пуну муља и трске. Бујице настале топљењем снега однеле су сву земљу са јаза и оставиле само цементирани део. Окренули смо леђа тужном призору и пошли кући размишљајући колико ће нас стајати времена и новца поновна изградња бране.

Следећих петнаестак дана нисмо ишли на језеро. Затим је једног дана моја жена Летиша вративши се из шетње рекла:

— Нешто се чудно догађа с нашом браном.

Отишао сам да погледам. И шта сам видео: језеро је делимично било преграђено камењем, муљем, комаћем дрвета и границима. Свеје зелено лишће на њима говорило је да је посао „урађен“ пре неколико часова. Сутирадан ујутру, брана је била већа, вода је почела наново да покрива мочваран терен. Та-

јанствени градитељи радили су ноћу.

Следеће вечери чим је зашло сунце, попроскао сам се средством против комараца, узео доглед и упутио се кроз густу борову шуму до места где се уздизала брана. Тамо сам затекао „екипу“ за правку „која је вредно радила.“

Били су то, као што сте вероватно већ претпостављали, даброви.

Један велики дабар испуњавао је пукотине блатом, други је носио камен а трећи, коме је само нос из воде вирио, гурао је испред себе повећи трупцац.

Од тада сам сваке вечери

у сумрак посматрао даброве који су долазили на брану и радили. Ниво воде је растао, наше језеро се пунило. Тада сам обојио стари чамац и спустио га у воду, поплочао део обале на коме смо могли да лежимо и да се сунчамо.

У почетку смо ретко виђали наше вредне градитеље. Једино су свеже граниче и лишће на њиховом острвце-

ту указивали на њихову присутност. А затим једног топлог поподнева, док смо се Летиша и ја сунчали, приметили смо три смеђе тачкице које су пливале према нама. Ускоро смо могли да препознамо достојанствену главу првог дабра, то је изгледало био вођа, и друге две иза ње га. Када су стигли на око петнаестак метара од нас, да

брови почеше да искачу из воде, да праве окрете у ваздуху, једном речју придридили су нам програм на коме би нам позавидео управник сваког циркуса. Шта је то требало да значи?

— Можда не воле госте — рекох Летиши.

— А можда желе да се спријатеље са нама — одговори она.

И показало се да је била у праву. Иако нам нису прилазили сасвим близу, даброви су нам прилазили у групи, а понекад би долазио само онај крупни вођа кога смо назвали Оскар. Он се тако навикао на нас да је често пливао иза Летише, истина на пристојној раздаљини.

Ускоро је и Петси, наша пулица, открила Оскара. Била је то керуша која је и раније склапала необична пријатељства. Тако су њене пријатељице биле и неке мачке. Једном је чак покушавала да се спријатељи са сукунком и бодљикавим прасетом.

Слушали смо да даброви не воле псе. Међутим, са Петси је био обрнут случај, уместо да Оскар жури њу, она је њега журила по води. Како је дабар осетио да му она није непријатељ, не знам, само знам да су од тада свакодневно њих двоје изводили вратоломије на води. Покаткад кад би Петси приметила да нема дабра, отпливала би до острвца, гробала по њему и лајала све док дабар не би испловио и прихватио игру.

Али, што смо дубље улазили у лето, наша Петси је све више спавала и све мање пажње обраћали на друге животиње, сем кад би одлазила на језеро и плувала са Оскаром. Кад би се ова игра сувише продужила, моја жена је говорила:

— Петси је већ стара и ова игра са Оскаром је много испрпљује.

Зато смо понекад покушавали да је оставимо закључану у кући, али кад смо се враћали затицали смо врата изгребана а цео стан у неред.

Једног дана вративши се из ове игре Петси је изгледала веома уморно. Те вечери није ништа окусила. Сутирадан ујутру, нашли смо је како непомично лежи у кухињи. На наше позиве није одговарала.

Ветеринар нам је рекао да јој је срце било слабо и да је од неког напора попустило. Закопали смо је поред обале испод једне бреје.

Кад смо идућег пролећа дошли у пољску кућу, нисмо више затекли даброве. Сусед нам је рекао да је видео неке непознате људе са замкама. После тога неколико година нисмо видели ниједног дабра.

Понекад би се јавила жеља да набавимо новог пса, али обично бисмо нашли неки изговор и на томе би се разговор завршио.

Прошлог пролећа, међутим, опет смо затекли даброве. Сетили смо се Оскара и наше Петси. На брежуљку се издвајала бела висока бреја међу боровима. Њено лишће, које је подрхтавало на поветарцу, личило је из даљине на пахуљине. Мене је подсећало на сјајно и коврцаво крзно једног пса.

Тајни агент са булевара Распај

Најзагонетнија личност за немачку контрашпијунажу у Паризу био је обавештајца француског Покрета отпора Тирпен. Он је до краја рата држао у заблуди руководиоца Абвера чији се центар налазио у хотелу „Каиро“.

Касно увече, 14. јуна 1943. године, помоћник шефа Абверове контрашпијунаже у хотелу „Каиро“, на париском булевару Распај, испитивао је једног француског родољуба. То је био мајор Ото Хајтлер, добро познат француском Покрету отпора. Доћи код њега на испећење значило је смрт, било још при истрази или негде у немачким концентрационим логорима. Уто је зазвонио телефон. Мајор је за тренутак оставио своју жртву и подигао слушалицу.

— Господине мајоре, овде капетан Хопа. Треба ли вам Пејсон? Хопа нешто да вам каже.

— Добро си се јавио, Хопа. Дај ту хуљу, која упорно тврди да ништа не зна.

Тако је те јунске вечери француски тајни агент Луј Тирпен започео своју игру с Абвером. Цела Тирпенова тајна састојала се у томе што је умео изванредно верно да подражава туђе гласове. Било му је довољно да чује само неколико реченица па да непогрешиво имитира оног кога је изговорио. До најситнијих детаља је могао да запази покрете људи при говору, мицање усана као и све што би му могло помоћи да се уживи у туђи говор. Као такав био је познат још из школе где је имитирао професоре и другове.

Хајтлер је преварен

Тирпен је само два пута чуо капетана Хопа. Трагао је за њим по париским бистроима од оног тренутка када му је саопштено да је Хопа дошао за шефа истражног затвора. Крадом му је посматрао покрете усана док је овај разговарао с једним немачким официром у кафани и — то је било све. Тирпен је платио своје пиво и изишао напоље. Био је сигуран

да ће га непогрешиво имитирати оног тренутка када то буде обавештајној служби француског Покрета отпора затребало.

Овога пута је Тирпенова помоћ била неопходна. Пеј-

отварао врата, клањао се и уз то држао аутомат спреман да отвори ватру. „Потпуковник“ Боуло је надмено посматрао Хопа, Дифо му је стајао иза леђа спреман да на сваки сумњив покрет при-

ван града. Операција је била муњевито изведена. Неколико тренутака после њиховог одласка, јавно се мајор Хајтлер.

— Шта је, Хопа, хоћеш ли ми послати Пејсона?

сон је био добар обавештајца, али је упао у замку Абвера и био је ухапшен. На истрази код мајора Хајтлера није хтео да ода ниједног свог друга. Измучен истрагом Хајтлера, очекивао је стрељање.

Чим је Тирпен обавио телефонски разговор са мајором Отом Хајтлером, једна група француских контраобавештајца је кренула у истражни затвор да изведе Пејсона. Сви су били у униформи виших официра Абвера, сви изузев Дифоа, који је као „поручник“ трчао око њих,

пуца. Капетан Хопа је услужно отворио хелију. Пејсон је лежао на поду. Био је тешко испребијан и измучен.

Боуло га је посматрао како тешко дише. Дифо је пришао Пејсону и наредио да се одмах спреми. Пејсон је мислио да су му то последњи тренуци живота. Полако се спремао и једва кретао. Боуло је ушао у хелију родољуба Аларија. Извео га је напоље и показао Пејсону.

— Одакле га познајеш? Алари је одмахнуо главом. Извели су их обојицу, стрпали у аутомобил и одвезли се

прекидно звонили. Али, све без успеха.

Војна полиција у заблуди

Луј Тирпен је наставио са телефонским позивима. Да би могао да имитира глас шефа војне полиције у Паризу, Тирпен га је позвао телефонском и „потказао“ једног немачког агента. Иако иначе мало говорљив, шеф војне полиције није могао да одоли, а да се више не заинтересује о денуцијанту, месту догађаја и другим околности ма. Тирпену је овај разговор добродошао, па је после једног часа позвао командира војне полиције подофицира Хофмана захтевајући од њега да се одмах јави на једну адресу где ће примити неки „специјални“ задатак.

Хофман је одмах дошао на заказану адресу и чим је ушао у стан, чланови Покрета отпора су га киднаповали. На саслушању је испричао толико података да је Тирпен касније имао пуне руке посла.

Имитирајући туђе гласове, Тирпен је успео да у руке контрашпијунаже француског Покрета отпора доведе и неколико курира немачке тајне војне полиције.

Тирпенова обавештајна операција на Булевару Распај унела је толико забуне међу немачке обавештајце у Паризу да су морали сваки међусобни телефонски разговор да проверавају, што је умно гоме успоравало њихов рад. Касније су органи Абвера у хотелу „Каиро“ у Паризу морали да сачине и посебан речник ради утврђивања идентитета саговорника. Иако Тирпен није могао да открије ове тајне кодове којима су се служили органи Абвера, он је ипак и даље уносио доста забуне у немачку обавештајну службу.

До краја рата Тирпен је обавио још неколико разговора и ван Париза и успео да превари још неколико немачких обавештајца, али ни кад није идентификован нити је на њега пала сумња. Да би прикрио своју обавештајну делатност радио је као скроман службеник код једне немачке фирме.

... најстарији извор који помиње сапуни јесу писма римског писца Плинија Млађег (око 100. године). Пре тога

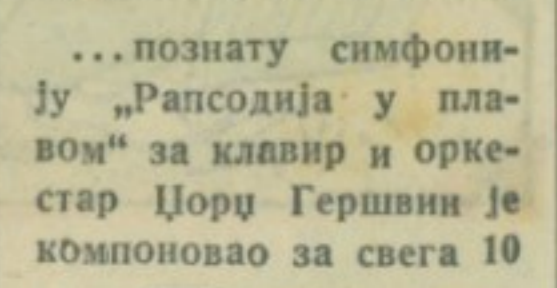

... човек има десет пута развијенији вид од слуха и тридесет пута бољи од чула мириса. Око опазни кад се

интензитет светлости промени за свега један одсто, уво примети тек кад се звук промени за 10 одсто, а нос промену мириса од 30 одсто.

... познату симфонију „Расодија у плавом“ за клавир и оркестар Џорџ Гершвин је компоновао за свега 10

дана. То је истовремено значило постављање темеља такозваном „симфонијском цезу“.

... иауциници још нису успели да одгонетну због чега се ниво језера Вакатини на Новом Зеланду сваких пет минута дигне за 8 сантиметара да би кроз пет минута опао за исто толико. Језеро је дугачко 83 километра.

ОВАКО СУ ИЗГЛЕДАЛЕ САНДАЛЕ ПРЕ НАШЕ ЕРЕ

ПОТПЕТИЦЕ

Још у давно време људи су носили ципеле, али то нису биле ципеле као ове данас, него су више личиле на ону врсту обуће коју ми данас називамо сандалама. Те сандале састојале су се од ђона некад дебљег некад тањег, који се везивао за ногу каишевица. Понекад је ђон био веома дебео као што је случај био код грчких „котурна“. Иначе, углавном је био танак.

И у средњем веку правиле су се ципеле без оног дела који ми данас називамо потпетицом, све до оног времена док се за њим није осетила потреба. Наиме, ципеле су прављене често од скупоценог материјала, па да се за време кише не би упрљале људи су одовдо стављали неки дрвени ђон са два узвишења на предњем и задњем делу. Тако су људи корачали на та два дрвена подупирача и чували ципелу од блата. У току времена овај подупирач постајао је све виши, лепши и елегантнији. Нарочито је био у великој моди у Венецији.

Неки сматрају да је Леонардо да Винчи измислио ципелу са потпетицом, јер га је нервирало ходање жена са оним потпетицама. Па другим, опет, Катарина Медичи донела је ципелу са потпетицом у Француску и то у другој половини 16. века. За време Луја XIV изишао је закон о потпетицама. У том закону је било предвиђено какве потпетице треба да се носе. Тако је само највише племство имало право да носи црвене потпетице. Затим је дошла мода да се потпетице украшавају минијатурама које су приказивале разне битке. Ове су минијатуре израђивали познати уметници, а један од њих је био и Вато. Богате жене украшавале су потпетице бисерима и драгим камењем. За време француске револуције ципеле су поново постале скромне, а потпетице једноставне и ниске. Такве су остале код мушких ципела све до данас а и жене су до средине 19. века носиле ниске потпетице.

ПОДУПИРАЧ ЗВАНИ „ШОПЕН“ ИЗ ВЕНЕЦИЈЕ.

ЧИЗМА СА ПОТПЕТИЦОМ ИЗ ВРЕМЕНА ЛУЈА XIV.

ПРВЕ ЦИПЕЛЕ СА ПОТПЕТИЦОМ

МОДА ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ

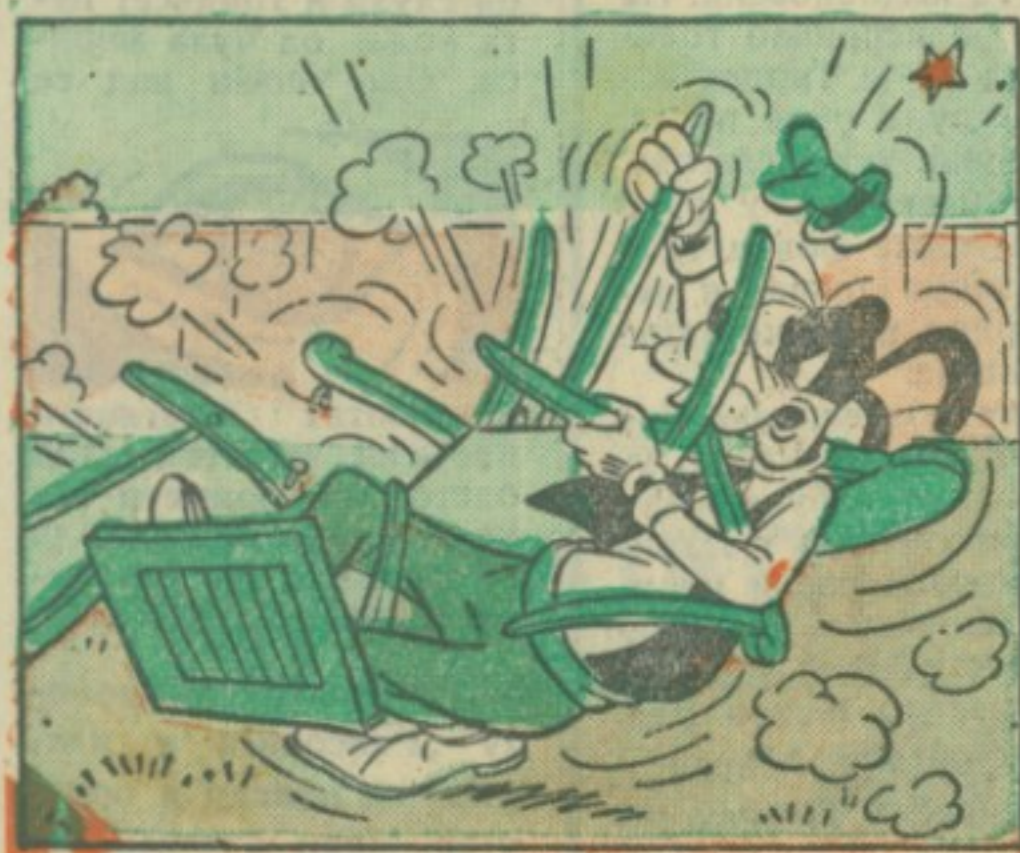
Од 14 — 18 година

Верујемо да ће вам се овај модел допасти иако можда нисте присталица мини-сукња. Ми смо га одабрали за вас не да бисмо пропагирали мини сукње већ зато што је модел леп и прикладан за младе девојке. Дужину сукње сами ћете одредити према своме укусу водећи, наравно, рачуна и о томе како сте грађени. Ако немате дугачке ноге, витко тело без изражених облина, боље ћете учинити да сукњу спустите мало ниже. Халиња на нашој фотографији је у два дела и комбинована је од једнобојног и пругастог материјала. Блуза је од жерсеја у једној од боја које су заступљене на сукњи. Посебну љупкост овом моделу дају вратата и мали качкет од исте тканине од које је и сукња. То су ове сезоне два омиљена детаља у одевању младих. Ако у продавницама не нађете лепу пругасту тканину, слободно купите карирани штроф — халиња ће веома лепо изгледати и у таквој комбинацији.

WALT DISNEY

МИНИ

ЦОНИ ХАЗАРД ФРЕНК РОБИН

